

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ
BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN
İNCELENEREK OLASI ZARARLARININ
BERTARAF EDİLMESİ VE BU
TEKNOLOJİLERİN KONTROLLÜ
KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN
YAPILMASI GEREKENLERİN
SAPTANMASI AMACIYLA KURULAN
MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU
(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)
TUTANAK DERGİSİ**

**10'uncu Toplantı
9 Ekim 2019 Çarşamba**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı'nın, katılımcıların sunum yaparken dikkat etmeleri gereken usule ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

III.- SUNUMLAR

1.- Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman'ın, bilişim teknolojileri bağımlılığıyla mücadele çalışmalarında eğitim boyutunda Genel Müdürlük olarak yaptıkları hakkında sunumu

2.- Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürü Cem Gençoğlu'nun, bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda Genel Müdürlük olarak yaptıkları hakkında sunumu

3.- TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi Gülin Onat Bayır'ın, bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda Bilgisayar Mühendisleri Odasının yaptıkları ve yapabilecekleri hakkında sunumu

4.- RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkan Vekili Yaşar Uğurlu'nun, ekran bağımlılığıyla ilgili tespitleri ve çalışmalar, medya okuryazarlığı, kamu zorunlu yayın hakkı olan kuruluşlar ile Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi hakkında sunumu

**BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİ BAĞIMLILIĞININ ETKİLERİNİN İNCELENEREK OLASI
ZARARLARININ BERTARAF EDİLMESİ VE BU TEKNOLOJİLERİN KONTROLLÜ
KULLANIMININ SAĞLANMASI İÇİN YAPILMASI GEREKENLERİN SAPTANMASI
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU**

(10 / 38, 466, 494, 536, 978, 983, 984)

**10'uncu Toplantı
9 Ekim 2019 Çarşamba**

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 15.06'da açılarak iki oturum yaptı.

Komisyon Başkanı Nabi Avcı, katılımcıların sunum yaparken dikkat etmeleri gereken usule ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin bir açıklama yaptı.

Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman tarafından, bilişim teknolojileri bağımlılığıyla mücadele çalışmalarında eğitim boyutunda Genel Müdürlük olarak yaptıkları,

Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürü Cem Gençoğlu tarafından, bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda Genel Müdürlük olarak yaptıkları,

TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi Gülin Onat Bayır tarafından, bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda Bilgisayar Mühendisleri Odasının yaptıkları ve yapabilecekleri,

RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkan Vekili Yaşar Uğurlu tarafından, ekran bağımlılığıyla ilgili tespitleri ve çalışmalar, medya okuryazarlığı, kamu zorunlu yayın hakkı olan kuruluşlar ile Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi,

Hakkında bir sunum yapıldı.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.13'te toplantıya son verildi.

9 Ekim 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.06

BAŞKAN: Nabi AVCI (Eskişehir)

BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet SORGUN (Konya)

SÖZCÜ: İsmail KAYA (Osmaniye)

KÂTİP: Ahmet ZENBİLCİ (Adana)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin en uzun adlı Komisyonunun yani Bilişim Teknolojileri Bağımlılığının Etkilerinin İncelenerek Olası Zararlarının Bertaraf Edilmesi ve Bu Teknolojilerin Kontrollü Kullanımının Sağlanması İçin Yapılması Gerekenlerin Saptanması Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonunun 10’uncu toplantısı hayırlı uğurlu olsun inşallah.

Yeni dönemimiz de hayırlı olsun.

Gerekli Komisyon çoğunluğumuz var, toplantı yeter sayımız var -toplantı yeter sayımız gittikçe artıyor- dolayısıyla toplantıya Meclis İç Tüzüğü’ne uygun olarak başlıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Nabi Avcı’nın, katılımcıların sunum yaparken dikkat etmeleri gereken usule ve Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Ben, yeni dönemin hepimiz için, bütün üye arkadaşlarımız için ve Komisyonumuzun değerli sekreteryası için, uzmanlarımız için, basın mensuplarımız için ve Komisyonumuza katkıda bulunan, bulunacak olan bütün uzman arkadaşlarımız için hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Sözü çok uzatmayacağım. En uzun isimli Komisyonun en kısa konuşan Başkanı olmak gibi bir unvan peşindeyim. Yalnız, kısaca şunu hatırlatmakta fayda var, bunu her toplantımızın başında yapıyoruz. Onun için, hani Amerikan filmlerinde “Bunu şahsi almayın.” gibi bir laf kullanır ya, sizin şahsınızla alakalı değil manasına. Genel olarak bir kuralımız var. O kuralımızı da her toplantının başında katkıda bulunacak uzman arkadaşlarımıza veya kurum temsilcilerine bir kere daha hatırlatıyoruz; o da şu: Lütfen, bize internetin tarihinden ve bağımlılık literatürünün farklı tanımlarıyla süslü çok akademik... Bunlara ne kadar hâkim olduğunuzun şüphesiz farkındayız ama bizim derdimiz, bu uzun isimli Komisyonun derdi, Bilişim Teknolojileri Bağımlılığıyla Mücadele Komisyonu bu Komisyon yani özellikle gençlerimiz, çocuklarımız, sadece onlar değil, emeklilerimiz, yaşlılarımız da böyle yeni bir bağımlılık türüyle malul, böyle bir tehdit altındalar. Biz de Komisyon olarak bu tehdidi göğüslemek için, bu tehdidi bertaraf etmek için veya bu tehdidi bertaraf etmek için çalışan kurumlarımıza yardım etmek için neler yapabiliriz, yasal olarak ne eksiklerimiz var -bizim gücümüz veya etkimiz ancak yasal alanda yapılacak düzenlemelere yeter- yürütmeye yapacağımız yasal düzenlemelerle nasıl katkıda bulunabiliriz, bu mücadeleye nasıl katkı sağlarız; derdimiz bu. Dolayısıyla sizlerden yani buraya katkıda bulunmak için teşrif eden değerli uzmanlarımızdan, kurum temsilcilerimizden ricamız, bize bu alanda kurumsal olarak neler yapıyorlar, ne tür çaba içerisindeler, bu arada bu çabaları daha da etkili kılmak için bizden ne istiyorlar yani biz yasama olarak size nasıl yardımcı olabiliriz? “Biz şöyle şöyle işler yapıyoruz, şunları da yapmak istiyoruz fakat yasalar buna elverişli olmadığı için veya yasal zemin olmadığı için bunları yapamıyoruz ama yapılması gereken şeyler bunlar.” diyorsanız lütfen bize bunları da anlatınız ve biz de bunları değerlendirerek yasamaya aksettirelim; derdimiz bu.

Dediğim gibi, internetin tarihini çok iyi öğrendik, bağımlılık mı yoksa başka bir kavram mı kullanılması gerektiği konusunda uluslararası literatürde neler söylediğini bu ikazlara rağmen öğrendik. Onun için, tekrara gerek yok. Lütfen, bize Komisyonumuzun uzun adının kastettiği alanda yardımcı olursanız çok memnun oluruz.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, ilk sunumumuzu Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürümüz, Millî Eğitim Bakanlığı eski Müsteşar Yardımcımız –müsteşarlık kalktığı için artık bu unvan yok ama- Sayın Profesör Doktor Ahmet Emre Bilgili ilk sunumu lütfedecek.

Süremiz yarım saat. Olabildiğince süreye lütfen riayet ediniz çünkü bizim de belki anlamadığımız yerler veya biraz daha açılmasını istediğimiz yerlerle ilgili sorularımız olabilir. Ona da fırsat tanıyacak bir sürede bitirirsek daha verimli bir çalışma yapmış oluruz.

Çok teşekkür ediyorum tekrar teşekkür için.

Buyurun Ahmet Bey.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Efendim, biz, çok teşekkür ederiz.

Çok Değerli Komisyon Başkanımız, Hocamız, Sevgili Bakanımız, çok değerli Komisyon üyelerimiz; Nabi Hocamızın çerçevesini çizdiği ölçüde bir sunum yapmaya çalışacağız. Tabii ki bilişim teknolojileri bağımlılığıyla mücadele çalışmalarında eğitim boyutunu ele alacağız. Eğitim boyutunda da bizim Genel Müdürlüğümüzün yaptıklarının bir sunumunu yapacağız çünkü bizim başka genel müdürlüklerimiz de var bu işle ilgili mücadeleye katılan.

İlgili Daire Başkanımız Seyfettin Toraman Bey sunumunu yapacak.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Seyfettin Toraman Bey Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanımız.

Buyurun Seyfettin Bey.

III.- SUNUMLAR

1.-Millî Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Rehberlik Hizmetleri Daire Başkanı Seyfettin Toraman'ın, bilişim teknolojileri bağımlılığıyla mücadele çalışmalarında eğitim boyutunda Genel Müdürlük olarak yaptıkları hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Sayın Bakanım, Komisyonun değerli üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Benim sunumum dört temel başlıktan oluşacak. Bunlardan birisi Eğitim Bakanlığı olduğumuz için müfredat temelli çalışmalarımız. İkincisi, koruyuculuk ve önleyicilik kapsamındaki çalışmalarımız. Üçüncüsü, müdahale çalışmalarımız; bu tür durumlarla karşılaştığımızda bunlara nasıl müdahale ediyoruz? Dördüncü başlığımız ise kurum ve kuruluşlarla yaptığımız iş birliği çalışmalarında Millî Eğitim Bakanlığının yerine getirdiği sorumluluklarla ilgili.

Biz de tüm dünyada olduğu gibi Millî Eğitim Bakanlığı olarak okul temelli müdahaleyi önemsiyoruz. Bununla birlikte benimsediğimiz bir model var rehberlik hizmetleri çatısı çerçevesi altında, önleyici ve koruyucu hizmetler modelini benimsiyoruz ve bu kapsamda bu konuyla ilgili çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Bununla birlikte, Millî Eğitim Bakanlığı olarak riskler görünür hâle gelmeden çevresel

etmenler ve riskleri de göz önünde bulundurarak önleyicilik çalışmaları sürdürüyoruz. Bunu nasıl yapıyoruz, kimlerle yapıyoruz bunu sahada? Türkiye genelinde 240 rehberlik araştırma merkezimiz var. Buralarda bu konuyla ilgili spesifik çalışan uzmanlarımız var. Bunlar üzerinden ve okullarımızda kurulu bulunan okul rehberlik servisleri üzerinden ve buralarda görev yapan 34.176 rehberlik öğretmeniyle birlikte bu çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Millî Eğitim Bakanlığı olarak son üç yılda rehberlik hizmetlerinde farklı bir uygulamaya gittik. Nedir bu uygulama? Biz Bakanlık olarak belli konularda sorun gördüğümüz alanlarda hedeflerimizi belirleyerek bunu sahaya birlikte paylaşıyoruz. Sahanın bu konuları özellikle yoğun olarak çalışmasını istiyoruz. Geçtiğimiz iki yıl biz bağımlılığı ve ihmal, istismar konusunu öncelik olarak belirledik. Millî Eğitim Bakanlığı olarak geçtiğimiz iki eğitim öğretim yılında bağımlılığı, bunun içerisinde teknolojinin kötüye kullanımı ve teknoloji bağımlılığı olmak üzere iki yıl bunu yoğun bir şekilde sahada çalıştık. Bizim çalışmalarımız, biraz önce ifade ettiğim gibi, müfredat temelli çalışmalar, rehberlik hizmetleri kapsamında yürüttüğümüz çalışmalar olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığının formasyonu içerisinde temelde ikiye ayrılıyor. Bunlardan örtük ve açık şekilde derslerin içerisine işlenmiş kazanımlar ile –ki biraz sonra diğer Genel Müdürümüz bunları detaylı bir şekilde Komisyona arz edecektir- sınıf rehberlik etkinliklerinden bir örnek koyduk bu sunumumuza. Burada sınıf rehberlik etkinlikleri kapsamında bu amaca hizmet eden çalışmalardan bir tanesi teknolojinin kötüye kullanımı ve zararlı hâle gelmesinin anlaşılmasını hedefliyoruz bu kazanımımızda. Bu 10’uncu sınıf seviyesinde. Konu başlığımız da “Güvenlik ve Sağlıkla Yap” Sınıf Rehberlik Programı’nda onlarca bununla ilgili kazanım var.

Bir diğeri –bu çok yeni bir uygulamamız- biz Millî Eğitim Bakanlığı olarak sahada sürdürdüğümüz hizmetlerinde daha sistematik ve etkili bir şekilde sunmak, bunları izlemek amacıyla e-rehberlik sistemi kuruldu. Bu sistem sayesinde bu alan da dâhil olmak üzere, bu Komisyonun çalışma alanı dâhil olmak üzere sahada her bir çocuğa sunduğumuz, aileye sunduğumuz, öğretmenlere sunduğumuz hizmetleri ve bunları anlık olarak izleme şansına sahip olacağız e-rehberlik sistemiyle birlikte. Üç temel başlıkta sunuluyor bu e-rehberlik hizmeti kapsamındaki çalışmalar: Destek hizmetleri, iyileştirici hizmetler, önleyici ve gelişimsel hizmetler olmak üzere. Somut bir örnek vermek istiyorum, 4’üncü sınıf seviyesinde cep telefonunun kullanımıyla ilgili bugün rehberlik servisinde bir öğrenci, bir aile veya bir öğretmen hizmet almışsa Millî Eğitim Bakanlığımız bunu artık anlık olarak sistem üzerinden izleyip görebiliyor ve sahada bu problemin ne kadar ele alındığını, bununla ilgili çözüm önerilerinin ne olduğunu da izleyecek bir sistemi geçtiğimiz haftalar içerisinde hayata koydu.

Bir diğeri: Millî Eğitim Bakanlığı olarak -yine kısa vadede bunu önümüzdeki hafta yayınlayacağız- teknoloji de dâhil olmak üzere farklı alanlarla ilgili dijital broşürler oluşturuyoruz. Bu ekranda gördüğümüz dijital broşürlerden bir tanesi siber zorbalık, yine bir diğer dijital broşürümüz burada elimde olan güvenli internet kullanımı. Burada bir baskısını aldık Komisyona somut olarak sunmak amacıyla. Bunlar basılmayacak, dijital broşür olarak Türkiye genelinde okul rehberlik servislerinde görev yapan 34.176 rehberlik öğretmenimize ulaştırılacak. Bu dijital içeriklerin içerisinde -aynı zamanda bu güvenli internet kullanımı geniş bir dijital broşür, 6-7 sayfadan oluşan- spesifik olarak bir anne cep telefonu nasıl başa çıkacağını öğrenmek istiyorsa bununla ilgili de içerisine üniversite hocalarımızla birlikte bilgilendirme videolarını çektik. Burada bir videomuzdan örnek vereceğim. Maalesef, bu dosyayı açmadı bilgisayar. Daha sonra, sunumumu tamamladıktan sonra bu video örneğini orada gösterebilirim.

BAŞKAN – Bunun için sıkılmayın çünkü pek az sunumda bunu açabiliyoruz, bizde herhâlde bir sorun var, uyum sorunu var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, ben, müsaadenizle, bunu somutlaştırayım. Güvenli internet kullanımıyla ilgili bu broşürün içerisinde farklı, internetin güvenli kullanımıyla ilgili velileri çok sıkmayacak kısa açıklamalar var. Örneğin, biz somut olarak şunu istiyoruz: Bazı velilerimiz “Sen bana somut olarak cep telefonunu çocuğumun elinden nasıl alacağımı söyle.” diyor. Bununla ilgili iki buçuk dakikalık bir videomuz var. Bu alanla ilgili uzman hocamız üniversiteden, alanı bilişim olan, teknoloji kullanımı olan -teknolojinin kötüye kullanımıyla ilgili- hocamız çıkıyor, bu cep telefonunu çocuğumuzun elinden nasıl alacağımıza veya bunu olumlu kullanılmasına dönük olan iki buçuk dakikalık bir video içeriğiyle anlatıyor. 7-8 tane internetin güvenli kullanımıyla ilgili farklı hocalarımızla çektiğimiz video broşürlerimiz de var bu dijital broşürün içerisinde.

BAŞKAN – Seyfettin Bey, siz bunu tecrübe ettiniz mi, hocamızın bu önerilerini çocuklarınız üzerinde tecrübe ettiniz mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Evet efendim.

BAŞKAN – Başarılı oldu mu?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Bunda şöyle: Veliler üzerinde başarılı oldu. Bunun bir pilotu yapıldı. Hatta video sürelerini de ona göre ayarladık. İnsanlar otuz kırk dakikalık uzun bilgilendirme videolarını izlemek istemiyorlar. Diyor ki: “Somut olarak cep telefonuyla nasıl mücadele edeceğim, siz bana onu söyleyin.” veya “Çocuğumun internette herhangi bir siber zorbalığa maruz kalıp kalmadığını nasıl öğrenebilirim, nasıl bunu anlayabilirim; bana bunu söyleyin?” veya “Çocuğum kötü içeriklere giriyor mu, bunu nasıl anlarım, bana bunu söyleyin.” diye bunlarla ilgili, böyle kısa konu başlıklarıyla ilgili de bu dijital broşürün içerisine farklı video broşürler ekledik efendim.

BAŞKAN – İşte onu soruyorum, eklediniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Evet.

BAŞKAN - Sonra siz veya herhangi bir veli bunu izledi ve bunu kendi çocuğu üzerinde uyguladı mı veya uyguladınız mı, uyguladıysanız nasıl sonuç aldınız?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, bunu, video broşürlerinin içeriklerini biz rehber öğretmenlerimizle birlikte hazırladık. Bu rehber öğretmenlerimizden bir kısmı anne babalar aynı zamanda, metinlerini onlar yazdılar, video çekimlerini...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Dağıtımda mı şu an bunlar yani kullanımda mı şu an?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Hayır, bunları biz önümüzdeki haftalarda peyderpey...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Daha dağıtmamışlar.

BAŞKAN – Tamam, işte, bir fokus grup falan vardır herhâlde denediğiniz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, bunu kendi içirimizde, kendi rehber öğretmen grubu içerisinde pilotladık. Bunların da büyük bir çoğunluğu anne babalar.

BAŞKAN – Tamam. Ne dediler?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Bundan memnunar çünkü biraz önce ifade ettiğim gibi, kırk dakikalık güvenli bir internet sunumu yararlı fakat bunun içerisinde de mikro düzeyde temelde benim sorunumu ben direkt öğrenmek istiyorum... Bunu yararlı gördüler ve geriye dönüşleri olumlu oldu efendim.

BAŞKAN – Seyfettin Bey, benim sormaya çalıştığım şu: Velilere veya rehber öğretmenlere bunu gösteriyorsunuz. Onlar da diyorlar ki: “A, elinize sağlık, ne güzel, bizi bir saat meşgul etmiyorsunuz, on beş saniyede, yarım dakikada, üç dakikada bize bu işle nasıl mücadele edeceğim veya bu işi nasıl yapacağımızı, çocuğumuzun elinden telefonu nasıl alacağımızı, böyle on beş saniye, üç dakika içinde anlatmanız çok hoşumuza gitti.” Bu tamam ama benim sordüğüm: Bu hoşlarına giden sunum işlerine yaradı mı, bunu test ettiniz mi? Siz mesela kendiniz... Ne diyor? Madem kısa bir sunum, bize söyleyin şimdi, ben de bir dede olarak torunlarıma bu işi nasıl tatbik edebilirim? Bana şimdi şifahi olarak siz lütfen aktarın, arkadaşlar da çocukları için bu örneği alsınlar. Mesela ne diyorsunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, şöyle başlıyor: “Evet, sizi anlıyoruz, bunu yapmak çok kolay değil”

BAŞKAN – Değil, tamam.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Çünkü bu bir örnek olmayla başlıyor. Eğer siz evde hem çocuğunuzun cep telefonu kullanmamasını isterseniz hem de akşam eve geldiğinizde çok uzun süre cep telefonuyla meşgul olursanız söylediğinizin bir anlamı olmuyor. Bununla devam eden içerikler efendim. Aslında bunu size göstermek istiyorum ama burada kendi flaşımı taktığımda açılır mı? Bunu hızlı bir şekilde...

BAŞKAN – Tamam, aramayın.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, buldum.

(Video gösterimi yapıldı)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, son bir kısaca, tamamını değil ama bir video daha var. Bunun gibi farklı alanlarda videolar var.

(Video gösterimi yapıldı)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Bir diğeri, yine başlıklarımızı görmeniz açısından efendim...

(Video gösterimi yapıldı)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – O size şu an sunduğum dijital broşürlerin içerisine konu başlıkları geldikçe böyle video linkleri atıyoruz. Eğer broşürün tamamına bakmak istemeyip sadece kendisine sorun gördüğü o alanla ilgili böyle motamot bilgi almak istiyorsa bu şekilde linklerin üzerini tıklayıp hocalarımız da hazırladığımız içeriklere ulaşabiliyor.

Yine, Millî Eğitim Bakanlığının kurumlar arası iş birliği çerçevesinde Yeşilay Cemiyetiyle birlikte 2014 yılında Bakanlık olarak imzaladığımız bir protokol var. Bu protokol kapsamında Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitim Programı hazırlandı farklı başlıklarda tütün, alkol, madde ve teknoloji, aynı zamanda sağlıklı yaşam alanlarında. Bunların farklı gelişim dönemlerine göre farklı gruplara göre içerikleri de farklılaşıyor. Bu programların dinamik bir yönü var, her yıl bunların hem sahada etkinlik analizleri yapıyor hem de fayda yarar durumları sürekli bilimsel kurullar tarafından denetleniyor. Bu Türkiye’de çok yaygın olarak uygulanan bir eğitim programı içeriği, bunların faydalı olduğunu görüyoruz ve düşünüyoruz.

Buralarda, okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise düzeyinde ve yetişkin düzeyinde konular farklı seviyelerde ele alınıyor. Geçtiğimiz yıllar ilgili burada bir istatistik var. Geçtiğimiz yıl teknoloji bağımlılığı alanında biz 496 bin öğretmenimize, 7 milyon 889 bin öğrencimize ve 2 milyona yakın da velimize sadece teknoloji bağımlılığıyla ilgili ulaşmış durumdayız.

Müfredat temelli çalışmalar biraz sonra sanırım daha geniş bir şekilde ele alınacak. Millî Eğitim Bakanlığının farklı türdeki ve kademedeki okullarında ve müfredat programında bunlar farklı derslerinde içerisinde, dijital yetkinlik farklı biçimlerde ele alınıyor, bu kazandırılmaya çalışılıyor.

Yine, kurumlar arası iş birliği çalışması kapsamında farklı bakanlıklarla birlikte bağımlılığın içerisinden farklı olarak Davranışsal Bağımlılık İle Mücadele Eylem Planı ve Strateji Belgesi oluşturuldu. Bu belge kapsamında Millî Eğitim Bakanlığının sorumlulukları var, velilere yönelik bilişim teknolojileri konusunda farkındalığın oluşturulması, bunlarla ilgili nasıl baş etme becerilerinin geliştirilmesiyle ilgili. Yine, öğrencilere yönelik farkındalık faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, teknolojinin etkin ve bilinçli kullanımıyla ilgili, amacına uygun kullanımıyla ilgili sorumlulukları var. Aynı zamanda, çok ileri düzeyde okul rehberlik servislerinde tespit ettiğimiz çocukların daha üst uzmanlık alanlarına sevk edilmesi, aynı zamanda yine, Türkiye’de farklı kurum, kuruluşlarla iş birliği içerisinde internet ortamında çocuk istismarının ve sanal zorbalığın önlenmesiyle ilgili; yine Yeşilay Cemiyetiyle birlikte son dönemlerde problem olan davranışsal bağımlılıklar arasında önemli yer tutan kumar bağımlılığıyla ilgili bir iş birliği; yine Millî Eğitim Bakanlığımızın bir diğer genel müdürlüğü olan Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü’nün koordinesinde yürüten EBA içeriklerinin bu konuda zenginleştirilmesiyle ilgili çalışmalar var. Bu bağımlılık araştırmalarını, bunu çok önemsiyoruz.

ESPAD bağımlılık araştırması alkol ve diğer uyuşturucu kullanımına yönelik Avrupa okul anketi projesi bu. 2017 yılında 40 Avrupa ülkesinin katılımıyla gerçekleşen bu araştırmanın formunu kullanarak Millî Eğitim Bakanlığı olarak 495 okulda 10.642 öğrenciyle 16 yaş lise grubunda bir araştırma gerçekleştirildi. Bu daha sonra yapacağımız olan 2’nci araştırmaya bir hazırlık niteliğindeydi. Çünkü Türkiye 2003 yılından beri böyle geniş kapsamlı bir araştırmaya katılmamıştı. Biz 2019 yılına geldiğimizde 10 Nisanda tüm Türkiye genelinde 77 ilde, 277 ilçede, 562 okulda ve 562 sınıfta 15.657 öğrenciyle bir bağımlılık araştırması gerçekleştirdik. Bunun şu an sonuçlarını raporlaştırıyoruz ve analiz ediyoruz, kasım ayı içerisinde bu raporu tamamlayacağız. Bu, Türkiye’de kanıt temelli politikalar üretmesi açısından güvenilirliği ve geçerliliği çok yüksek olan bir araştırma, cevaplılığı çok yüksek olan bir araştırma. Benzer araştırmalara baktığımızda bağımlılıkla ilgili yapılan araştırmalarda katılımın ve

cevaplılığın düşük olduğunu görüyoruz. Fakat gençlerimiz buna büyük bir samimiyetle cevap verdiler, geçerli bir araştırmaya dönüştü. Bunun sonuçları sanırım gerek teknoloji bağımlılığı olsun gerekse diğer bağımlılık alanlarında bize kanıt temelli politikalar belirlemesi açısından bir öngörü sağlayacak. Neden? Çünkü 2003 yılından beri geniş kapsamlı bir araştırma yapılmamıştı, Millî Eğitim Bakanlığı bu araştırmayı geçtiğimiz kısa dönem içerisinde tamamladı.

Arz ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Siz Haziran 2014’te daire başkanı oldunuz değil mi?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Evet, 2014’te oldum efendim.

BAŞKAN – Peki, bu ESPAD’ta 2003’ten beri 2019’a kadar bu anket çalışmasının niye uygulanmadığını hatırlıyor musunuz?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Evet, efendim.

BAŞKAN – Niye uygulanmadı?

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Burada, 2003 yılında 6 ilde yapılmıştı efendim bu ESPAD araştırması. Bu ESPAD araştırmasının içeriklerinin, bunun aynı zamanda dil ve kültür geçerliliğinin yapılması gerekiyordu. Bu geçen süre içerisinde 2014 yılından başlamak üzere bizim kendi ülkemize özgü içeriklerin oluşturulmasıyla ilgili çalışmalar yapıldı ve kendi öğrencilerimizi, velilerimizi ve öğretmenlerimizi rahatsız etmeyecek olan tamamen kendi ülkemize özgü bir içerik geliştirildi. Yoksa Avrupa ESPAD formu hem bizim kültürümüz açısından, öğrenci ve velilerimiz açısından uygun olmayan içeriklere sahip, bunları kendi ülkemize özgün, uygun içerikler hâline getirdik.

BAŞKAN – Özellikle 2013 yılında, 2014 yılında bu ESPAD anketlerini uygulatmayan bakan olduğum için bu açıklamayı yapmasını arkadaşımızdan rica ettim. Çünkü o tarihte Avrupa’dan, daha doğrusu orijin olarak buradan gelen ESPAD anket formları Türk anne ve babalara sorulamayacak, sorulursa anketör ile aile arasında ciddi sorunlara yol açabilecek sorular içeriyordu. Dolayısıyla biz bu anketlerin Türk aile yapısına, Türk aile yapısında çocuk ebeveyn ilişkilerine, öğretmen öğrenci ilişkilerine, öğrenci öğrenci ilişkilerine uygun sorularla düzenlenmesini gerektiği kanaatiyle millî anket hazırlanması çalışmaları yaptık. Şimdi, o anketler üzerinden bu çalışmalar uygulanabiliyor yoksa oradan sağlıklı bir sonuç elde etmek mümkün olmayacağı gibi tam tersine farklı yerlere yol açıp farklı olumsuz sonuçlara yol açabilecek bir çalışma ihtimali idi. Teoman Bey de o dönemde, 2014’te de daire başkanı olduğu için bunu gayet güzel hatırlıyor.

Teşekkür ederim.

Şimdi, ben siz yerlerinize geçerken -yine de diğer arkadaşlarımızı dinlemek için kalacaksınız herhâlde- kısa bir şey daha söyleyeyim. Şimdi, bu dijital broşür ve bunların basılı hâlleri, bunlar işe yaramaz. Bakın, bunlarla hiç kimseyi çocuğuna nasıl davranması gerektiği konusunda ikna edemezsiniz. Şimdi burada gösterilen video neydi? Bir uzman, bir doçent doktor çıkıyor, videonun başından itibaren bir şeyler söylüyor. Ben de hakikaten dediğim gibi, bir veli olarak belki oradan benim de uygulamama ışık tutacak, “Bir şeyler öğrenir miyim acaba?” diye ayrıca Komisyon üyesi olarak değil,

takep etmeye çalıştım. Bu iş böyle olmaz. Bu doçent arkadaşın söylediklerinin not edildikten sonra yani “Şöyle yapmayın, şunu yapmayın, bunu yapmayın...” Bunları böyle peş peşe birisinin söylemesi değil... Bakın -televizyon- günümüzde insanlar vizyona bakıyorlar. Biz bunu izlerken bir yandan siz de kendinizi şimdi yoklayın lütfen, bu arkadaşın söylediklerinden çok, gözlüğüyle, saçlarıyla, kıyafetiyle, sakalıyla, bıyığıyla, ses tonuyla falan meşgul oldunuz, olduk çünkü günümüzün kültürü bu, alışkanlıkları bu. Dolayısıyla bu arkadaşın söylediklerinin görselleştirilerek, çok basit görseller hâlinde karikatürleştirilerek veya dramatik görüntülerle dramatize edilerek sunulması lazım yoksa böyle insanlar dinlerler... Şimdi siz de dinletmişsiniz öğretmenlere, rehber hocalara, ne desin adam, şimdi genel müdür oturuyor orada, daire başkanı oturuyor, rehber de soruyorsunuz “Nasıl buldunuz bizim videoyu?” Herhangi bir rehber öğretmenin şu benim söylediklerimi söyleme ihtimali var mı? Yok.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Parasız pulsuz ancak bu kadar oluyor.

BAŞKAN – Yok, para pul meselesi değil. Şimdi, bakın niye para pul meselesi olmadığını en iyi bilenlerden birisi de sizsiniz. Bizim EBA diye bir uygulamamız var. “Bu EBA’yı yükledik.” diyorsunuz. Bakın, EBA Eğitim Bilişim Ağıdır, EBA’dır adı, Millî Eğitim Bakanlığının Eğitim Bilişim Ağı. EBA’da binlerce, on binlerce materyal var ve bunların büyük kısmı bizzat öğretmenlerimiz tarafından, hem de cep telefonlarıyla falan çekilerek yapılmış filmler, uygulamalar. Bir yabancı program üreticisi ben bakanken -Ahmet Bey de belki o toplantıda vardı- geldiler, bize program satmak istiyorlar. Millî Eğitim Bakanlığına Amerikalı bir firma çok yüksek meblağlarla program satacaklar. Ertesi gün için randevu vermişiz, ben de bir gün önceden “Yarın bu adamlar gelecekler, bize program önerecekler, biz EBA’da kendimiz neler yapıyoruz, onu da bileyim, ben onlarla ona göre konuşayım.” diye, bir gece önce evde EBA’yı açtım. En bilmediğim bir konuda “Bakayım, bizimkiler ne yapmışlar?” diye baktım ve elektrik devreleri, doğru akım bunlarla ilgili öğretmenlerimizin yaptığı bir program hem de müzik de yükleyerek, meşhur bir şarkıya söz olarak elektrik devrelerini yüklemişler, elektrik devresini şöyle başlarsan şu olur, bunu türkü gibi söylüyor adam; öğretmen yapmış, zevkle izledim. Sabahleyin tıraş olurken hâlâ kafamın içinde o öğretmenlerin elektrik devreleriyle ilgili şarkıları bir yandan mırıldanıyordum yani o kadar da kalıcı bir şey olmuş. Sonra, Bakanlığa geldik, yabancı firma temsilcileri oturdular böyle ve dediler ki: “Şimdi size mesela, elektrik devreleriyle ilgili hazırladığımız programı seyrettirelim, ne kadar başarılı bir program.” Hiçbir oyun yok işin içinde -ne onlar benim akşam ne yaptığımı biliyor ne ben onların sabahleyin ne sunacağını biliyorum, tam bir tevafuk, tesadüf- koydular, bir ansiklopedideki bilgilerin biraz fotoğraflanmış hâlini düşünün, elektrik devreleri şöyle, animasyon bile yok. Arkadaşlara dedim ki: “Şimdi, benim bu programdan sonra başka bir görüşmem var, siz bu arkadaşlara EBA’da bizim şu programımızı bu arkadaşlara bir izlettirin.” Bunu yapan öğretmenler, bedava. Öğretmenlerimizin EBA’da çok güzel 4 işlemin nasıl yapılacağına dair, elektrik devrelerine dair, coğrafyada, tarihte ürettikleri çok güzel programlar var, bedava, yeter ki bunları biraz teşvik edelim, onurlandıralım, önlerini açalım, yaptıklarının farkında olduğumuzu söylersek... Şimdi siz bunu bizim öğretmenlerimize ihale edin, ısmarlayın yani bizim öğretmenlere “Şu bilgileri görselleştirin.” deyin, neler gelir öğretmenlerden. Eski Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğümüz Onur Bey burada, o bu işi çok iyi yapıyordu, siz de yapabilirsiniz; bedava.

Kusura bakmayın, biraz anekdotlarla uzattım ama bunların bilinmesinde fayda var.

AHMET SORGUN (Konya) – Özür dilerim Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ahmet Bey...

AHMET SORGUN (Konya) – Bu videodaki muhataplar veliler miydi, öğrenciler veya çocuklar mıydı?

BAŞKAN – Öğretmen ve veliler, rehber öğretmenler ve veliler.

AHMET SORGUN (Konya) – Çocuktan mı başlamalı yoksa veliden mi başlamalı kısmına karar verilmiş gibi görünüyor da. Veliler mi, çocuklar mı diye ben... Belki de Sayın Başkanım, veliler olunca çizgi film falan yapmamış olabilirler.

BAŞKAN – Veli dediğiniz de artık 35-40 yaşında yani televizyonla büyümüş insanlar, herkes bizim kadar eski değil. Onlar da genç ve görsel kültür içinden gelen... Biz derken kendimi kastediyorum.

AHMET SORGUN (Konya) – Yalnız Sayın Genel Müdüřümüzün, özür dilerim tabii, “Bu kadar parayla?” demesi açıkçası beni bu videodan ve sunumdan daha fazla üzdü. Çünkü o öğretmenler Sayın Bakanımızın, Sayın Başkanımızın ifade ettiğı öğretmenler gönüllü insanlar. Ama burada bunlar gönüllü değil de görevli mantığıyla yapılırsa bu kadar parayla bu iş çıkar dersiniz. Ama “Bu problemi nasıl çözeceğiz?” derdini taşıyorsa arkadaşlarımız, tepeden tırnağı gönüllülürse çok şey çıkar ve parayla da çok ilgisi olmaz diye düşünüyorum. Onun için görevli mi, gönüllü mü çalıştığımız arkadaşlar? Bence işin nirengi noktası bu. Bu öğretmenlerimiz gönüllü olduğı için o güzel ürünler çıkıyor. Dikkat çekmek istedim.

BAŞKAN – Yok, çıkarırlar Ahmet Bey’ler...

AHMET SORGUN (Konya) – Ama bu cümle beni şahsen biraz şey yaptı. Yani Sayın Genel Müdüřüm, bu cümle beni rahatsız etti açıkçası.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRÜ AHMET EMRE BİLGİLİ – Profesyonel bir iş bekleniyorsa... Şimdi EBA’da da bu tabii, çok rahat yapılabilir, orada kısmen profesyonel arkadaşlar var. Yani biz bu işi tamamen gönüllülük düzeyinde yapıyoruz. Bu hocalarımız da gönüllülük düzeyinde konuştular. Bunun daha ötesinde elbette buna öğrencilerimiz de katkı yapabilir, öğretmenlerimiz de katkı yapabilir ama bunun usulünü oluşturabiliriz Bakanlıkta. Ama şu anda bizim yaptığımız tamamen gönüllülük düzeyinde yapılan bir iş.

BAŞKAN – Maksat anlaşıldı. Ben arkadaşlarımızı biliyorum yapacaklarını, yapmayacaklarını biliyorum; yaparlar.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Başkanım, kısa bir...

BAŞKAN – Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Çok kısacık bir ilave yapmak istiyorum.

Sizin söylediğimize katılıyorum ben, görselleştirilmesi çok önemli. Kamu spotları var, ben Millî Eğitim Bakanlığımızda bu konuda özellikle kamu spotu çalışması yapılan işte “Farkında ol.” gibi birtakım çalışmalar var bildiğim kadarıyla. Onun çok kısa bir örneğini vereceğim: Anne kapıyı açıyor, kapıda bir hırsız “Ahmet evde mi?” diyor, “İçeri gel.” diyor, sonra işte maskeli biri geliyor, oğlunu soruyorlar “Evet, Ahmet içeride, gel.” diyor, sonra bir tacizci geliyor “Ahmet içeride, gel.” diyor, anne içeri alıyor. Bu şekilde birkaç böyle gayrimeşru insan geliyor ve onları alıyor, yukarı gönderiyor, sonra birdenbire siyah bir ekran “Çocuğunuzun şu an odasında güvende olduğunu mu düşünüyorsunuz?” diyor hâlbuki bilgisayarda şu an bu grupların hepsiyle beraber. Ben mesela, bir anne olarak... Bakanlığa da bu çalışmayı vermiş olan genç arkadaşlar geldi bana, onlar bunun sunumunu yaptılar, filmi izledim bir anne olarak, bırakın hani milletvekili olmayı, mesela beni çok etkiledi o. Bu tarz kamu spotları,... Sayın Bakanım a açıdan ben çok katılıyorum, kesinlikle hafızada kalacak. Bir kere tehlikenin varlığının farkında değil anneler ve çocuklar. Mesela, tacizci evet, çocuğın bilgisayarında, hırsız çocuğın bilgisayarında, çeteci çocuğın bilgisayarında. Bunu önce bilmemiz gerekiyor, ondan sonra 2’nci aşama, aile mi eğitilmeli, çocuk mu eğitilmeli, oralar zaten yapılmalı ama önce kamu spotlarıyla bir farkındalık

oluşturulması gerekiyor diye düşünüyorum. Sayın Bakanım da katılıyorum yani materyalleri ne kadar okuyoruz, bunları ne kadar dinliyoruz; biliyoruz, bildiğimiz şeyler ama ne kadar tehlike boyutunun yüksek olduğunun biraz daha bence hatırlatılması gerekiyor diye düşünüyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ REHBERLİK HİZMETLERİ DAİRE BAŞKANI SEYFETTİN TORAMAN – Efendim, bu içerik oluşturmada sadece öğretmenlerle veya bilim insanlarıyla değil, aynı zamanda -o kısmına çok süreden dolayı giremedik- Yeşilayla birlikte, bu konuların tamamıyla ilgili Millî Eğitim Bakanlığı çok geniş bir şekilde sahada çalışıyor. Biz her yıl Sağlıklı Nesil, Sağlıklı Gelecek yarışması yapıyoruz. Geçtiğimiz yıl buraya 887 bin civarında öğrencimiz başvurdu, bu çok yüksek bir rakam. Burada hem görsel anlamda hem yazılı anlamda hem de dijital anlamda çocuklar tarafından ve öğretmenler tarafından çok yenilikçi, çok güzel içerikler oluşturuldu. Bakanlık olarak aynı zamanda, bunlarla mücadele konusunda, önleme konusunda bu çocuklardan, sahadan gelen içerikler de geriye dönüştürüyorlar. Mesela, parkta çekilmiş olan bir video vardı, yalnızlığı oynayan bir çocuk, çok fazla ilgi çekti, değer gördü ve çok etkileyici oldu. Bunun gibi sadece bu taraftan değil, aynı zamanda hocamızın ifade ettiği gibi, öğretmenlerimizin ve öğrencilerimizin ürünlerini bu kapsamda kullanıyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Cem Bey, buyurun.

2.- Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürü Cem Genççoğlu'nun, bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda Genel Müdürlük olarak yaptıkları hakkında sunumu

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇÇOĞLU – Sayın Bakanım, değerli Komisyon üyeleri, değerli katılımcılar; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

Efendim, Temel Eğitim Genel Müdürü olarak karşınızdayım. Siz toplantıyı açarken internetin tarihi üzerinde kısa bir açıklamada bulundunuz bunun yapılmaması üzerine. Müsaadeniz olursa böyle bir dakikalık bir anekdotla başlamak isterim sizinle aramızda geçen. Ondokuz Mayıs Üniversitesinden Bakanlığa geldiğimde yine böyle bir sorunla karşılaştık, ben de size bir akademisyen alışkanlığı olarak meselenin tarihi üzerine açıklama yapmaya başladığım zaman beni şu şekilde durdurmuşunuz, bir genel müdür bakan ilişkisinin ötesinde bir hoca asistan ilişkisi bağlamında: “Evladım, şu an bilme makamında değil, yapma makamındasın, hemen yaptıklarını yap getir.” şeklinde bir açıklamanız olmuştu. Müsaadeniz olursa biz de Temel Eğitim Genel Müdürlüğü olarak bilişim teknoloji bağımlılığı konusunda neler yapıyoruz konusunda birtakım açıklamalarda bulunmak isterim, umarım beğenirsiniz.

Öncelikle şunu ifade etmek isterim: Temel Eğitim Genel Müdürlüğü doğrudan bilişim teknolojileri bağımlılığı üzerine odaklı bir genel müdürlük değildir yani buna çalışan bir genel müdürlük değildir. 3 ve 13 yaş arasındaki çocuklarımızın bilişsel daha doğrusu akademik becerilerinin geliştirilmesine yönelik birtakım çalışmalar yapar. Anaokulları, ilkokullar ve ortaokullar Temel Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlıdır. Ancak modern eğitim yaklaşımı, çağdaş müfredat anlayışları öğrencilerin sadece akademik becerileriyle zenginleştirilmesinin yeterli olmayacağını düşünmekle beraber çocuklarımızın duyuşsal ve davranışsal becerilerinin de sürece dâhil edilmesini arzular ve yapılan çalışmalar bu tür müfredat uygulamalarının da başarılı olduğunu ifade ederler. Bu bağlamda, bizler de birçok çalışmada olduğu gibi, bilişim teknolojileri bağımlılığına yönelik de müfredatlarımızda ve geliştirdiğimiz ders kitaplarında buna yönelik çalışmalar yapmak durumundayız.

Ben, bugün sunumumda öncelikle bilişim teknolojilerinin bizim müfredatlarımızda neden önemli olduğuna dair bir açıklamada bulunmak istiyorum çünkü müfredatları yaparken birtakım belirleyici unsurlarımız söz konusu. Müfredat ve ders kitaplarımızdan birtakım örnekler vereceğim. Bağımlılığı bertaraf etmeye yönelik yapılan çalışmalar, Bakanlık tarafından yapılan çalışmalar, il düzeyinde yapılan çalışmalar ve neleri planladığımıza dair bir çalışma, bir sunum planı size arz ediyorum.

Efendim, daha önceden dağıttığımız bir rapor var sizlerin önünüzde, arada bir bu rapordaki sayfalara atıfta bulunacağım için, raporun ulaşılabilir olmasını istirham ederim. Bu rapor doğrudan bu Komisyona özel olarak hazırlanmış bir rapordur. Efendim, öncelikle Sayın Cumhurbaşkanımızın nezaretinde açıklanan 2023 Eğitim Vizyonu'nda dijital içerik ve beceri destekli dönüşümden bahsedilir öğrenme süreçlerinden. Buradaki anahtar kavramlar esasında teknolojiyle iç içe bir dünyada yaşadığımızın başlangıçta kabul edilmesi gerektiği, çocuklarımızın da bu dünyanın birer ferdi olması ve dolayısıyla teknolojiyi doğru anlamaları, doğru kullanmaları ve bunun üzerine yöneterek birtakım üretim becerileri ortaya çıkarmaları bahsedilir. Bizim medeniyetimizde bu kavram aslında üretmek, yaratıcılık kavramları biraz tartışılır bulunduğu için “istihsal” kavramı üzerine daha çok sıklıkla durulur. Yani çocuklar bir sorunla karşılaşılır ve bu sorunu çözmek için birtakım becerilere sahip olmak ve üretmek durumundadırlar. Yani özellikle sizin de ifade ettiğiniz gibi, Sayın Bakanım, EBA'daki yapıların biraz daha güçlendirilmesi vizyonda ifade edilir. Dolayısıyla bir dijital ekosistemin kurulmasına atıfta bulunur ve öğretmenlerin bu ekosistemin kurulmasına yönelik olarak becerilerinin artırılması orada ifade edilir.

Diğer taraftan, 2015 yılında 29537 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan bizim bir temel yeterlilikler çerçevemiz var. Sizin Bakanlığınız döneminde başlayan 2017’de yayınlanan müfredatlarımız doğrudan bu temel yeterlilik çerçeveleri usulü üzerinden geliştirilmişlerdir. Temel yeterlilik çerçevesi 8 başlık altında değerlendirilir. Bunlar kısaca; ana dilde iletişim, yabancı dillerde iletişim yani bir öğrencinin kendi ana dilini çok iyi bilebilmesi, bir ana dilde kendi ifade edebilmesi, matematiksel yetkinlik, bilim ve teknolojiye ilişkin temel yetkinlikler, öğrenmeyi öğrenme yetkinliği, sosyal vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler yani kendi yaşadığı sosyal ortama ilişkin birtakım yetkinlikler, inisiyatif alma ve girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade şeklinde geçer. En son yetkinlik de aslında burada 4’üncü yetkinlik olmakla beraber dijital yetkinliktir. Bu yetkinliklerin tanımı şudur: Yani bütün müfredatlar, bütün ders kitapları, bütün yaptığınız uygulamalar bu temel yeterlilikler çerçevesinde birtakım atıfta bulunmalıdır.

Türk eğitim sisteminde birtakım sorunlar değerlendirilirken hep şundan bahsedilir, mesela, şöyle birtakım öneriler olur: “Türkiye’ye mutlaka teknoloji bağımlılığıyla ilişkili bir ders konulmalıdır.” denilir.

BAŞKAN – Cem Bey, bir on dakika ara vereceğiz, sizinle ilgili değil, bizimle ilgili. Genel Kurulda yoklama var, yoklamaya katılmak isteyen arkadaşlarımız olabilir.

Devam edebiliriz.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Efendim, biraz önce arz ettiğim gibi, temel yeterlilikler çerçevesi bütün temel eğitim uygulamalarındaki bizim çatı kavramlarımızdan bir tanesidir ve dijital...

BAŞKAN – Cem Bey, Meclis Genel Kurulu ciddi sıkıntıda, onun için biz bir gidip gelelim.

Toplantıya ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.01

İKİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 16.18****BAŞKAN: Nabi AVCI (Eskişehir)****BAŞKAN VEKİLİ: Ahmet SORGUN (Konya)****SÖZCÜ: İsmail KAYA (Osmaniye)****KÂTİP: Ahmet ZENBİLCİ (Adana)**

BAŞKAN – Evet, Cem Bey, kaldığımız yerden devam edebiliriz.

Buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Efendim, 2016’da başlayan müfredat değiştirme çalışmalarında temel yeterlilikler çerçevesine atıfta bulunmuştum ve o dönemde müfredatımıza 8 yeterlilikten bir tanesi olarak, kuşatıcı bir kavram olarak “Dijital yetkinlik” girmişti ve dijital yetkinlik bütün ders kitaplarında, bütün derslerde, yapılacak bütün etkinliklerde çatı kavramlardan bir tanesiydi. Esasında sizin döneminizde başlayan güncelleme çalışmalarının ana aksını bilgi odaklı yerine bilgiye duyarlı olma, yaşamsal disiplinler arası bir model dönüşümü söz konusu idi.

Dijital yetkinlik şöyle tanımlanıyor: Günlük yaşam ve iletişim için bilgi toplumu teknolojilerinin güvenli ve eleştirel şekilde kullanılmasını kapsıyor. Yani buradaki anahtar kavramlarımız; bilgiye erişecek çocuklar bilgiyi değerlendirecek, bilgiyi saklamayı öğrenecek, bilgiye dair yeni bilgi üretimi öğrenecek, üretmiş olduğu bilgiyi sunacak ve dolayısıyla kullanacak. Yani dijital yetkinlik -bir sonraki slaytta hemen göreceksiniz- bütün derslerimizde şu kazanımlarımızı da kapsıyor. Yani 1’inci sınıftan, anaokullarından 8’nci sınıfa kadar buradaki derslerimizin içerisinde dijital yetkinlikle ilişkili kazanımlar hem teknolojiyi kullanma hem teknolojiyi doğru ve eleştirel kullanma, güvenli kullanma bağlamında bu derslerimiz içerisinde hem açık müfredat olarak hem de “hidden curriculum” olarak tarif edilen gizli müfredat olarak devam ediyor. Efendim, bununla ilişkili doğrudan derslerimiz de var bizim; bilişim teknolojileri ve yazılım dersimiz. Bilişim teknolojileri ve yazılım dersimizin içeriğine, 15’inci sayfamıza baktığımız zaman size arz ettiğimiz raporda, dersin genel çerçevelerini orada göreceksiniz. Bu ders doğrudan bilişim teknolojileri, etik ve güvenlik, iletişim, araştırma ve iş birliği, ürün oluşturma, problem çözme ve programlama. Görmüş olduğunuz gibi, bu doğrudan dijital yetkinlik becerilerini burada tarif ediyor hangi çerçevelerde çalışması gerektiğine dair. Yani bilişim teknolojileri ünitesi altında teknolojik cihazların tarihsel değişimi orada anlatılır, etik ve güvenlik başlığında doğru kullanıma dair atıflarda bulunulur, iletişim araştırma ve iş birliğinde öğrencinin aslında teknolojik cihazları kullanmasıyla birlikte araştırma beceresini de geliştirmesini ortaya koyar, ürün oluşturmada öğrencinin istihsal becerisi ön plana çıkarılır, problem çözme ve programlamada ise bir probleminin analitik düşünme becerisiyle nasıl çerçevelendirildiğine dair birtakım atıflarda bulunulur derste.

Tabii bununla birlikte, ilkökulda bilişim bağımlılığını bertaraf etmeye yönelik birtakım kazanımlarımız var; bunlara birtakım örnekler vermek istiyorum. Özellikle 1’inci sınıf 4’üncü ünitenin üçüncü kazanımı; teknolojinin faydalı ve zararlı olabileceği durumları ayırt eder. Öğrenci henüz daha okumaya başlamadan doğrudan bu kazanımlarla muhatap olur. Birazdan buna yönelik örnekleri de ifade edeceğim. Yani bireye bilgi verme odağı üzerinden değil de daha çok çözüm üretme odağında başlar. Yani malumunuz olduğu üzere bugün anaokullarımızda bulunan çocuklarımız da dâhil olmak üzere ilkökul ve ortaokulda bulunan çocuklarımızın teknoloji kullanımı bakımından birçoğunun düzeyi

öğretmenlerinin çok daha üstündedir ve biz o çocuklara şunu sorarız: Teknolojinin hangi durumlarda insanlara yararlı olabileceği, hangi durumlarda da zararlı olabileceği yönünde fikir üretir misiniz? 2017 müfredatının en önemli özelliklerinden biri de budur efendim. Öğrenciler karşılaşabilecekleri durumlara dair birtakım çözüm önerilerini doğrudan kendileri ifade eder.

İlkokulda doğrudan bilişim teknolojileri ve yazılım dersi yoktur. 1'inci ve 2'nci sınıfta dörder saat, 3'üncü sınıfta ise iki saat olmak üzere serbest etkinlik saatlerinde bu çalışmalar yapılır. Bu saatlerde öğretmenimizin yetkinliğine göre hem oyun oynayabilecekleri gibi hem de müfredatlarına uygun, sınıfın seviyesine uygun bir biçimde bu etkinlikler sürece dâhil edilir.

Diğer taraftan, zorunlu olarak 5'inci ve 6'ncı sınıflarda bizim bilişim teknolojileri ve yazılım dersimiz burada devreye giriyor. Burada da öğrencilerimizin üniteler bağlamında yine, aynı üniteler oralarda da karşlarına çıkar ve sunumda göreceğiniz şekilde hangi kazanımlarla muhatap olacakları orada karşımızdadır.

Diğer taraftan, bilişim teknolojileri ve yazılım dersi 5'inci ve 6'nci sınıfta zorunlu, 7 ve 8'inci sınıfta seçmeli ders olarak devam eder. Buradaki dizayn şu şekildedir: Zorunlu olan derslerin olduğu yıllarda diğer derslerdeki dijital yetkinlik ağırlığı düşer, seçmeli olduğu yıllarda yani 7 ve 8'inci sınıfta ise dijital yetkinlik ağırlığı diğer derslere aktarılması suretiyle devam ediyor. Özellikle 5'inci sınıfta artık doğrudan öğrencilere çözüm üretme odağından ziyade internet teknoloji ve oyun bağımlılığı üzerine sınıf seviyesi yükseldiği için doğrudan ad vermeye ve tanımlamaya başlıyoruz.

Efendim, yanımızda bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin materyalleri var; bu dersler zorunlu ders olmadığı hâlde ilkokul materyalleri şeklinde görebilirsiniz. 7 ve 8'inci sınıflarda öğrencilerimiz seçmeli olarak bu dersleri alıyorlar.

Efendim, 23'üncü sayfamızda teknoloji ve tasarım dersi. Bu, birazcık bilgi verme odağındaki derslerimizdendir yani daha çok teknoloji ve tasarımı, üretimi merkeze alan, teknoloji ve tasarım bağlamında hayat boyu öğrenen, uygulamalarını hayata geçiren, kendine ve topluma yönelik birtakım faydalı modeller ön plana sunan bir hedefi vardır ve ikinci hedefi ise teknoloji ve tasarım sürecini anlayabilen, yorumlayabilen bireyler ortaya koymaktır. Burada çocukların doğrudan üretim sürecine dâhil edilmesinin ana esaslarından bir tanesi, çocukların birer bağımlı kullanıcı olarak hayatlarını, yani öğrenim hayatlarını sürdürmekten ziyade, buna yönelik birtakım hayallerini ve ideallerini ön plana çıkarmalarıdır.

Diğer taraftan, bizim önemsedığımız derslerimizden bir tanesi, özellikle kitaplarının sizin döneminizde RTÜK'le iş birliği hâlinde hazırlandığı medya okuryazarlığı dersimizdir; 26'ncı sayfada doğrudan buna yönelik çalışmalarımızı da görebilirsiniz.

Medya okuryazarlığı özellikle becerilere odaklanan derslerimizden bir tanesidir. Farkındalık, erişim, karşılaşmış olduğu bir haberi, bir sosyal medya alanını eleştirebilme, değerlendirebilme, buna yönelik birtakım sosyal medya haberi üretebilme bağlamında da ortaya çıkar. Yani biz bu dersimizde çocuklarımızın yazılı, görsel, işitsel medyanın yanı sıra sosyal ağlar ve yeni medya üzerinde birtakım değerlendirmeler de yapabilmelerini arzu ediyoruz.

Efendim, diğer taraftan, burada sizlere mevcut müfredatımızdaki kazanım örneklerini raporumuzda daha geniş, sunumumuzda biraz özet şekilde verdik. 29'uncu sayfamıza geldiğimiz zaman, artık yavaş yavaş bu müfredat önerilerini yani eğitimin anayasasının içeriğinde bu anayasanın nasıl ete kemiğe büründüğünü görmeye başlıyorsunuz.

31'inci sayfamızda şöyle bir örneğimiz var bizim: Çocuklar 1'inci sınıfın ikinci döneminde artık ve ellerinde onlara verilen bir kitap var, 31'inci sayfada bu örneği veriyoruz. Bir etkinlik yapıyorlar öğretmenleriyle birlikte yani kitabın 116'ncı sayfası, raporumuzun 31'inci sayfası. Üçüncü etkinlik; “Elif ile Ahmet televizyonu çok yakından izliyor. Böyle yakından izlemeye devam ederlerse ne olur? Yazalım, yazdıklarımızı paylaşalım.” İkinci dönem nisan ayına doğru bu etkinlik gelir. Öğrenciler artık henüz daha yeni yazmaya başladıkları durumda buna yönelik birtakım fikirler ortaya koyarlar. Hemen karşısında 7'nci etkinliğe baktığımız zaman fotoğraflarda gösterilen durumu yorumlamaları istenir. Ekran karşısında yemek yemeyelim gibi, yemeğimizi sofrada yiyelim gibi hem olumsuz hem de olumlu durumları karşılaştırmalı olarak çocuklarımız değerlendirmeye başlamışlar.

Bu etkinlikler ve bu kitaplar doğrudan Temel Eğitim Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan, öğretmenlerimiz tarafından hazırlanan kitaplardır yani devletin hazırlamış olduğu kitaplardır, özel yayınevlerinin kitapları değildir.

Mesela, hemen 129'uncu sayfada yani raporun 31'inci sayfası, orada hemen sağ köşedeki “Resim sana ne anlatıyor?” Anne ve babanın telefonla konuştuğu ama çocuğun ikisinden birine şaşkınlıkla baktığı bir görüntü orada tarif edilir ve çocuklarımızdan, öğrencilerimizden bu resmin kendilerine ne anlattığını ifade etmelerini istiyoruz.

32'nci sayfaya geldiğimiz zaman, raporumuzun 32'nci sayfası özellikle hikâyenin ve teknolojik hikâyelerin yani bilimkurgunun bir anlamda çocukların, bu çağ çocuklarının çok merak ettikleri konular olduğunu düşündüğünüz zaman orada “Ekranza” diye bir hikâye var. Hikâye, bir ekran televizyonda uyuyan robottan köpeklerin olduğu çocukların bir dünyasını tarif eder ve bu çocuklar oyunlarını, çalışmalarını, derslerini bilgisayar üzerinden yaparken yemek yemeyi dahi unuttukları bir tablo vardır fakat hikâyede bir gün dedeleri hastalanınca köye giderler. Dedeleri onlara özlemle sarılır, güzel bir masal anlatır ve bu masaldan çok hoşlanırlar. Daha önce izledikleri animasyonların onları bu kadar mutlu etmediğini fark ederler. Elektronik hiçbir aletin olmadığı bu yerde sanki bir başka bir gezegen gibi bir atıfta bulunulur ve hiçbir şeyin ekranda gördüklerine benzemediğine dair bir atıfta bulunulur ve sonra, köydeki yapının... Orada gerçek bir köpekleri olur ve gerçek köpekleriyle birlikte bir canlıya bakmanın sorumluluğuyla da ilişkilendirilerek hep birlikte arabaya binip evlerine geri dönerler. Buradan da görüleceği üzere daha öğrencilerimiz, çocuklarımız 1'inci sınıftayken teknoloji bağımlılığına yönelik birtakım mesajlar almaya başlarlar.

Raporumuzun devamında, sunumun başında yer verdiğimiz bütün kazanımlar, dijital yetkinlik kazanımlarına dair bütün etkinlik kitaplarımızda bunlara yönelik örneklerimizi detaylı bir biçimde görebilirsiniz.

Diğer taraftan, bizim materyallerimizin olmadığı derslerimiz vardır yani doğrudan öğretmenlerimizin hazırladıkları materyallerle yani herhangi bir kitap vermeden, doğrudan programdan işlenen derslerimiz var; bunlardan bir tanesi, görsel sanatlar dersimiz. Burada da yine öğrencilerimizin üretim becerileri ön plana çıkarılarak teknolojik yeniliklerle oluşturulmuş sanat eserleri ön plana çıkarılır. Beden eğitimi dersinde, malumunuz beden eğitimi dersinde öğrencilerimiz kitap kullanmaz; sağlıklı hayat davranışları geliştirmek için teknoloji kullanılması ön plana çıkarılır. Hukuk ve adalet dersimizde öğrencilerimizin çevrimiçi kaynaklardan nasıl faydalanacağına dair öneriler var. Bilim uygulamaları ve matematik uygulamaları dersimiz de aynı şekilde.

Diğer taraftan, biraz önce de konuşmamın başında da ifade ettiğim gibi, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü doğrudan bağımlılık odaklı değil, öğrencinin akademik ve bilişsel becerilerinin geliştirilmesi odaklı alanlardır. Fakat doğrudan etkili olduğumuz alanların, malumunuz olduğu üzere, dolaylı olarak da birtakım bağımlılığa da etkisi söz konusudur. Bu anlamda, tasarım beceri atölyeleri, sosyal etkinlikler bağlamında yapılan çalışmaları da arz etmek istiyorum.

Tasarım beceri atölyeleri, derslerdeki bilişsel becerileri yapmak yerine yaparak ve yaşantısal öğrenme bağlamında bir çerçeveye çizerek 5 tane 5 bağlamanın, bilim, sanat, spor, kültür ve yaşam bağlamanın 10 atölyeyle ilişkilendirildiği bir tasarım beceri atölyesi sistemidir. Bu atölyelerimizden bir tanesi yazılım ve tasarım atölyesi. Öğrencilerimiz bu atölyelerde robotik kodlamayı öğrenirler, yazılım öğrenirler, üç boyutlu ve 3D tasarım öğrenirler. Şu anda 2019-2020 eğitim öğretim yılında 3 bin okulumuzda yazılım atölyesi kurulmuş durumdadır. Atölye fikrini doğrudan mekân olarak düşünmenin çok doğru olmadığını düşünüyoruz. Yani atölye aslında bir anlamda bir zihniyet dönüşümüdür. Yani öğrencilere anlatılan dersin sadece bir söylem üzerinde kalması yerine fiili olarak öğrencilerin yaparak ve yaşayarak hayata geçirmeleri çerçevesinde ortaya çıkar. Görsel sanatlar, ahşap metal atölyeleri, müzik atölyeleri, drama ve eleştirel düşünce atölyeleri şeklinde devam eder. En son atölyemiz de yaşam becerileri atölyeleridir. Yaşam becerileri atölyelerinde öğrencilerimizin ev aletlerini kullanabilme, bağımsız bireyler olarak yetişebilme ve girişimcilik özelliklerini ön plana çıkararak yemek yaptıkları, ütü yaptıkları, bir biçimde evde yalnız kaldıklarında temel yaşam becerilerini ve temel ihtiyaçlarını karşılama şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Yine salon sporları, FETEMM atölyesi olarak tanımlanan fen, teknoloji, matematik ve mühendislik atölyeleri, tabiat ve hayvan bakımı atölyeleri, açık hava sporları şeklinde devam etmektedirler.

Diğer taraftan, 2017 yılında başladığımız sosyal etkinliklerin değerlendirilme çalışmaları. Bunun pilotlama çalışmaları 2016'da başlamıştı efendim. 2016'da çalışmalar başlamış, 2017'de pilotlanmış, 2018'de hayata geçirilmişti. Sosyal etkinliklerin bir biçimde öğrencilerin öğrenme alanlarından bir tanesi olarak var olduğu kabul edilen bir gerçektir ama Millî Eğitim Bakanlığı olarak biz bu çalışmaları, öğrencilerimizin okul dışı ortamlarda, okulun içerisindeki ortamlarda hangi sosyal etkinlikleri yaptığını izleyemiyorduk. Şu anda sosyal etkinlik modülümüzle birlikte bu etkinlikleri inceleyebiliyoruz.

5 ana başlıkta değerlendiriyoruz; bilim, sanat, spor, kültür ve en önemlisi topluma hizmet uygulamaları. Topluma hizmet uygulamaları öğrencilerin bulundukları toplumun sorunlarına duyarlı olmaları hedefindeki bir çalışmadır ve sosyal etkinlikler öğrencilerin kendi sınıfları içerisinde yaptıkları sosyal etkinliklerden ulusal ve uluslararası düzeyde katılmış oldukları sosyal etkinliklere kadar geniş bir değerlendirme çerçevesi bizlere sunmaktadır.

Diğer taraftan, efendim, müsaadeniz olursa, Bakanlığımızca gerçekleştirilen projeleri burada sunmak istiyorum. Özellikle EBA'da var olan siber güvenlik portalı, özellikle oyun, video, infografiklerle güvenlik şifre kullanımından doğru internet kullanımına, sosyal ağların doğru kullanımına, siber zorbalığa yönelik birtakım çalışmaların videolar bağlamında öğrencilerimize ve öğretmenlerimize sunulduğu bir alandır.

Diğer taraftan, bilişimle üretim pilot uygulaması bilişim teknolojileri ve yazılım dersinin bir biçimde uygulamalı alanıdır. 2019-2020 eğitim öğretim yılında 139 okulumuzda öğrencilerimize bilişim teknolojileri ile üretim ve algoritmik düşünme becerilerini kazandırmaya yönelik müfredat güncelleme çalışmaları devam etmektedir. Burada, müsaadeniz olursa, öğrencilerimizin bilişim ve üretim projesinde gerçekleştirmekte oldukları bir çalışmadan örnekler sunmak istiyoruz. Bir öğrencimizin videosu var.

(Video gösterimi yapıldı)

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Yani öğrencimiz evde kullanabileceği bir malzemeyi hayata geçiriyor. Dolayısıyla burada hem yaparak, yaşayarak öğreniyorsunuz hem bir üretimi ön plana çıkarıyorsunuz.

Diğer taraftan, teknoloji bağımlılığının önlenmesine yönelik olarak EBA’da yer alan birçok içeriğimiz söz konusudur. Doğru ve güvenli bir biçimde internet kullanımı, teknoloji bağımlılığı hususunda bilinçlendirme bağlamında, biraz önce de ifade ettiğim gibi, siber güvenliğin dışında hem velilerimize hem öğrencilerimize hem de dışarıdan kullanıcılara açık olmak üzere güvenli internet ve teknoloji bağımlılığına yönelik çalışmalar söz konusu. Bu projemiz özellikle, bir önceki Genel Müdürlüğümüz tarafından da ifade edildi, bağımlılıkla mücadelenin eğitimine yönelik bir proje, Yeşilayla birlikte bağımlılığı bir bütün olarak değerlendiren çalışmalar.

Diğer taraftan, il millî eğitim müdürlüklerimiz tarafından yapılan çalışmalar var. Burada özetle, Ağrı, Amasya, Balıkesir, Edirne, Giresun, Hatay, Isparta, Muğla, Ordu, Rize, Sakarya ve Kütahya illerimizde hem doğrudan teknoloji odaklı, dolaylı olarak doğaya dönüş bağlamında, doğa odaklı olarak teknoloji bağımlılığına yönelik birtakım çalışmalar söz konusudur. Bunu da hızlıca geçebilmek adına bir videomuz var. Onu da yapılan çalışmaların sunumunu videonun daha hızlıca yapabileceğini düşünüyorum.

Hem öğretmenlerimizin sunumları, öğretmenlerimizin katıldığı seminerler ve eğitimler. Bilecik’te yapılan bir çalışma bu. Diyarbakır İl Millî Eğitim Müdürlüğü. Hem öğretmenlerimiz hem öğrencilerimiz sürecin içerisinde aktif bir biçimde bulunmaktadırlar.

Efendim, yapılması planlanan çalışmalarımızda ise; bilişim teknolojilerine bağımlılığın belirlenmesine yönelik önümüzdeki dönemlerde birtakım çalışmaların yapılması planlanıyor. Genel Müdürlüğümüz ve Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğümüz iş birliği hâlinde. Tasarım beceri atölyelerinin etkinliğinin artırılması, sosyal etkinliklerin güncellenmesi, özellikle bizim bilişim teknolojileri, biraz önce de ifade ettiğim gibi, çoğunlukla 1’inci sınıf odaklı başlayan çalışmalar. Malumunuz olduğu üzere, okul öncesi eğitim alanında bizler etkinlik temelli birtakım uygulamalar yapmaktayız. Önümüzdeki dönem okul öncesi döneme yönelik bu tür etkinlikleri geliştirmeyi düşünüyoruz ve paydaş katılımını sürece dâhil edeceğiz. Özellikle sivil toplum örgütü ve üniversitelerimizle önümüzdeki dönem bilişim teknolojilerinin bağımlılığı konusunda, bu etkinliklerin geliştirilmesi hususunda bir çalışma planı oluşturmayı düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

Efendim, raporumuzun özellikle değerlendirilmesi bizi çok mutlu eder Sayın Bakanım çünkü biz hep -şu husustan, müsaadeniz olursa bunu ifade etmek isterim- bir sorunla karşılaştığımız zaman bunun mutlaka ders olması, ders olarak okutulması gerektiği yönünde bir eğilim içerisindeyizdir. Oysa aslında bu soruna hangi derslerde ne kadar yaygınlaştırılmıştır ve hangi etkinliklerle güçlendirilmiştir şeklinde bir bağlam üzerinden bakılmasının eğitim sisteminin bütününe değerlendirilmesi açısından doğru olduğunu düşünüyoruz.

Arz ederim efendim.

Teşekkür ediyorum bizi davet ettiğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi hem size hem Ahmet Bey’lere de birlikte sorarız diye beklettiğim bir şey var, bizden, yani Meclisten, yani bu Komisyondan beklentileriniz konusunda. “Biz aslında Millî Eğitim Bakanlığı olarak veya Genel Müdürlük olarak veya daire başkanlığı olarak ayrıca şöyle, böyle şeyler de yapmak istiyoruz ama yasal olarak mevzuat bizi şurada engelliyor, şöyle bir yasal düzenleme olursa biz şu faaliyeti daha

etkin yapabiliriz.” gibi önerileriniz varsa. Şimdi hemen ayaküstü söylemek zorunda değilsiniz, varsa yine paylaşalım ama onun dışında lütfen, bu gözle, yaptıklarınızı ve yapacaklarınıza bakarak bize daha sonra yazılı olarak da bildirirseniz biz onu değerlendiririz.

Bir de Cem Bey’i bürokrasideki hızlı ilerleyişinden ötürü tebrik etmek istiyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Efendim, sayenizde.

BAŞKAN – Çünkü, bakın, biraz önce sunum yapan arkadaşlar bizim Millî Eğitim Bakanlığımız döneminde yapılan faaliyetleri, işte “2014’te şöyle yapıldı, 2013’te böyle yapıldı.” gibi, Bakan kimdi, ne yaptı, ona hiç değinmeden... Ama tecrübeli bürokrat, artık üniversite hocası olmaktan çıkmış, tam bir, tabir yerindeyse kurt bürokrat, nerede, hangi ismi zikretmek gerektiğini çok iyi bilen bir sunumla...

Teşekkür ediyorum.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Umarım iyi bir şey söylemişsinizdir.

BAŞKAN – Cem Bey benim üniversiteden, çok eskiden ahabım, kardeşim olduğu için ben bu takımları rahatlıkla yapıyorum, yanlış anlaşılmasın.

Teşekkür ederim.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Biz teşekkür ederiz.

BAŞKAN – Sorumuz var mı?

Cem Bey, sizin de daha sonra sunum yapacak olan arkadaşlarımızı dinleme imkânınız varsa memnun oluruz.

Şimdi Türkiye Mimarlar Mühendisler Odası Bilgisayar Mühendisleri Odasından Doktor Gülin Onat Bayır.

Sayın Onat Bayır Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu üyesi.

Sayın Onat Bayır, hoş geldiniz, tekrar size de teşekkür ederiz.

Buyurun efendim.

3.- TMMOB Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi Gülin Onat Bayır’ın, bilişim teknolojileri bağımlılığı konusunda Bilgisayar Mühendisleri Odasının yaptıkları ve yapabilecekleri hakkında sunumu

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Hoş bulduk. Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Gülin Hocam, siz belki tevazuunuzdan öz geçmişinizi söylemezsiniz, ben arkadaşlarımla bunu paylaşayım tutanaklar için. İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Matematik Lisans, ODTÜ Bilgisayar Mühendisliği, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Eğitim Teknolojisi Ana Bilim Dalı Yüksel Lisansı, aynı üniversitede ve bölümde doktora. Daha sonra Merkez Bankası kariyeri var. Bilgisayar Mühendisleri Odası 4’üncü Dönem Yönetim Kurulu üyesi ve Yönetim Kurulu adına Eğitim Komisyonu üyesi.

Buyurun efendim.

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Teşekkür ediyorum.

Sayın Komisyon Başkanım, Sayın Komisyon üyeleri ve değerli davetliler; sizin de uyarınız çerçevesinde, tabii ki, bir sunum yaparken biraz bilimsel altyapısını kurmamız gerektiğinden yola çıkarak bende de başlangıçta birkaç araştırmadan alınmış sonuçlar vardı, ben bu nedenle bazı slaytlarımı atlayarak ilerleyeceğim uyarı nedeniyle.

Gündem... Çok kısa bir şekilde belirtiyorum. Bilgisayar Mühendisleri Odasının çok kısa bir tanıtımını yapacağım. Daha çok eğitim yönüyle tanıtımını yapacağım ve diğeri de bilişim teknolojileri bağımlılığının etkileri hakkındaki akademik araştırmaları geçiyorum ve “Bilgisayar Mühendisleri Odası ne yapabilir?” başlığını size sunacağım.

Evet, Bilgisayar Mühendisleri Odası Anayasa’mızın 135’inci maddesinde tanımlı, kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşudur. 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimarlar Odası Birliği Yasası uyarınca kurulmuş 24 meslek odasından biridir ve en sonuncu meslek odasıyız biz ve çok da genç bir meslek odasıyız. 2012’de kurulduk. Aslında bilgisayar mühendisleri Türkiye’de otuz yedi yıldır var. Ama odamız çok geç kurulabildi. Daha önce örgütlülüğümüzü Elektrik Mühendisleri Odası içinde yaptık ve daha sonra da Bilgisayar Mühendisleri Odasına dönuştük. Genelde kurumsal yapımız bu şekilde.

Yönetim Kurulumuz ve yaklaşık 6 ildeki temsilcilikle çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Asıl çalışmalarımızı da komisyonlarla yürütüyoruz. Üyelerimizden destek alarak ilgili alanlarda komisyonlarımızı kuruyoruz ve çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bunun dışında çalışma gruplarımız var. Örneğin Profil Belirleme Çalışma Grubu, SEÇSİS Çalışma Grubu, İnternet Çalışma Grubu ve En Az Ücret Çalışma Grubu gibi. İşlevlerini tamamladıkları zaman çalışma grupları bitiyor, ondan sonra yeni çalışma grupları kuruluyor. Özellikle de bu başlık altında neler yaptığımızı söyleyerek asıl konuma geçiyor olacağız.

Odamızın şöyle bir maddesi var tüzüğünde: “Aynı zamanda kamuoyunu bilgilendirmek güncel teknolojiler konusunda” diyoruz biz ve bu nedenle de özellikle bu yıl her ay ayda 1 gün Elektrik Mühendisleri Odasıyla birlikte Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mezunları Derneğinin mekânlarını kullanarak çeşitli güncel konularda seminerler verdik ve bu seminerlerimize katılım gerçekten 150-200 civarında bir katılımdı ve büyük bir ilgi gördü. Öğrenciler vardı. Evet, mezunlar vardı ve ilgili kamuoyu vardı diyebilirim. Bu seminerleri ağırlıklı olarak Orta Doğu Teknik Üniversitesi Bilgisayar Bölümü öğretim üyeleri ve diğer üniversitelerden aldığımız desteklerle yürüttük ve bunu şuna da bağlayacağım: Yine aynı şekilde güvenli internet kullanımı konusunda da bu tür yaygın seminerler verebiliriz şimdi baştan söylemiş olayım. Onun dışında ise ayrıca üyelerimize yönelik mesleki gelişim için de yaptığımız eğitimlerimiz var ve aynı zamanda sosyalleşme adına, üyeleri sosyalleştirme adına da bazı etkinliklerimiz var. Örneğin, geçen sene bir kurultayımızı yapmıştık ve bu sene yine 24-25 Kasım’da Hacettepe Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümüyle ortak olarak Bilgisayar Mühendisliği Kurultayını yapacağız ki bu akşam toplantımız var. Yani bu toplantıya aynı zamanda güvenli internet kullanımıyla ilgili de bir madde ekleyebilir miyiz önerisini de götürmek istiyorum buradaki toplantıdan sonra.

Evet, çok yakında yine bir etkinlik yaptık geçen hafta, 5-6 Ekim 2019 tarihlerinde. TED Üniversitesiyle birlikte yaptık. TED Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği ve Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümleriyle birlikte 700 kişi katılımlı bir konferans gerçekleştirdik. Ertesi gün de uygulamalı eğitimler verdik. Yani bu katılımı birçok etkinlik için sağlayabiliriz ve bazı bilgileri yaygınlaştırebiliriz diye düşünüyorum alanımıza yönelik. Örneğin, biz sadece üyelerimizle ilişki hâlinde değiliz, aynı zamanda üniversitede okuyan genç arkadaşlarımız ve ileride meslektaşlarımız olacak arkadaşlarımıza yönelik de çalışmalar yapıyoruz. Örneğin staj yeri destek programı. Büyükşehirler

dışında üniversitede okuyan gençlerimizin ciddi bir sıkıntısı bu. Mümkün olduğunca bunu karşılamaya çalışıyoruz. Bu sene 150 civarında öğrencimize staj yeri bulabildik. Ayrıca onlar için yaz eğitimleri düzenliyoruz. Örneğin, “Bilişim Tatili” adı altında İzmir’de 3’üncüsünü yaptık. Bu sene ilk kez İstanbul’da yapay zekâ atölyesi düzenledik. Bu tamamen BMO-Genç için yapılan çalışmalardır. Yine aslında bu çalışmaların içine de güvenli internet kullanımı eklenebilir diyorum. Bir de çıkardığımız dergimiz var.

Şöyle diyeyim bütün bu çalışmalar, bu bilgiler için: Türkiye’de aslında hemen hemen her üniversitemizde, eğitim fakültesi olan birçok üniversitemizde ve aynı zamanda BÖTE bölümlerinde yapılmış çok ciddi çalışmalar var ve elimizde gerçekten Türkiye’ye özgü epey bir bilgi var. Üniversite öğrencilerinin akıllı telefon kullanımında bağımlılık düzeylerini inceleyen bir tanesi. Şöyle bir geriye dönüp başlıklarını verirsem ya da ilerleyeyim, onlara da girmeyeyim: Bu resmî bilgilerden yola çıkarak, yani bilimsel bilgilerden yola çıkarak bazı saptamalar rahatlıkla yapılabilir ileriye yönelik. Şunu da geçiyorum. Evet, aslında ben de bu alanın içindeyim ama biraz bu konuyla ilgili ne var, ne yok araştırmamı yaptığım zaman Yeşilayın çalışmasını ilk kez gördüm gerçekten. Sayfaları da çok ilginç ve güzel ve güzel çalışmaları var.

“Bilgisayar Mühendisleri Odası ne yapabilir?” diyoruz. Biraz önce sözünü ettiğim gibi, bizim eğitimlerimiz, oldukça kalabalık gruplara eğitimler ve seminerler verebiliyoruz. Bu nedenle, kamuoyunda farkındalık yaratma, bilinçlendirme seminerleri verebiliriz ve en önemlisi güvenli internet konusunda teknik bilgi tanıtımı ve beceri kazandırma eğitimleri verebiliriz. Diğer STK, kurum ve kuruluşlarla ortak etkinlikler düzenleyebiliriz ki biraz sonraki slaytlarda yine akademik bir çalışma yapılmış Aslan ve Yılmaz tarafından “Türkiye’de Güvenli İnternet Kullanımına Yönelik Gerçekleştirilen Uygulamalar” adı altında ve orada bir saptama var, yeri gelince belirteceğim.

Peki, Bilgisayar Mühendisleri Odası ne yapabilir? Bir de bilgisayar mühendisliği eğitiminin içinde aynı zamanda güvenli internet kullanımının önemi, yaygınlaştırılması ve “Mühendislik Mesleğinde Etik Değerler” konulu dersler verilebilir ve daha sonra, oyun yazacak, robotik konusunda çalışacak, yapay zekâda çalışacak olan mühendislerimizin kısmen dikkati bu konuya çekilebilir. Aslında Samsun’da bilgisayar mühendisleri bölüm başkanları bir toplantı yaptı ve bizi de davet ettiler. Oraya bir raporla katıldık ve o raporumuzda şöyle bir konuya değinmiştik: İşte, en yüksek puanla üniversiteye öğrenci alan ilk 10 üniversitemiz ve en az puanla öğrenci alan alttan 10 üniversitemizi karşılaştırmalı bir çalışma yapmıştık. Ama gördüğümüz bir şey, hepsinde etik dersi var. Dersler bazında da bir çalışma yapmıştık. Demek ki mühendislik etiği konusundaki ders üniversite programlarında yer alıyor. O zaman gerekli olarak mühendislerin bu konuya ilgisini çekmek -çünkü üretim yapan onlar- baştan mühendislerin bu konuda bilgisinin olması da ürünler konusunda birtakım bazı konulara dikkat edilmesini gündeme getirecektir diye düşünüyoruz.

Evet, ben bu konuda neler yapılabilir konusunu biraz daha yürütüyorum. Yine baktığımız kadarıyla, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, BTK ve Yeşilay ciddi çalışmalar yapmış 2010’dan başlayarak günümüze kadar. Fakat yine bakıyoruz ki, bu çalışmalar aslında sempozyumlar olmuş, konferanslar olmuş, bazıları çok geniş katılımlı olmuş, bazıları birer kez yapılmış, genelde büyükşehirlerde yapılmış ama çok fazla yaygınlaşmamış. Bu çalışmanın süreklilik göstermesi gerekiyor. Çünkü internet teknolojileri hızlıca geliyor ve bu gelişime koşut olarak bazı yapılan önceki çalışmalara ara verdiğimiz zaman bunda yine aksilikler gündeme geliyor, eksiklikler gündeme geliyor. Hâlbuki internetin güvenli kullanımının devam edebilmesi için yapılan bilinçlendirme seminerlerinin de sürekli yenilenmesi, güncellenmesi ve yapılması gerekmekte. Yoksa, aksi hâlde, seminerlerin ortaya koyduğu yaklaşımların büyük bir kısmı kısa sürede yetersiz ve

eksik kalıyor. Çünkü diğer taraftan karanlık taraf çalışıyor ve çok hızlı çalışıyor. Belki, işte, bütün bu kurumlarımız bu çalışmaları yaparken 2010'ların başında Mavi Balina yoktu, Korkunç Momo yoktu. Hatta şu anda daha da, oyunların da dışında daha büyük tehlike -son zamanlarda yine bir yazarımız da yazdı zaten, gündeme düştü- "tween" dediğimiz erken ergen dünyası; bu, ne çocuk ne ergen kız çocuklarımız. 8 ve 16 yaşındaki kız çocuklarımız sosyal medyaya çeşitli görüntülerini gönderiyorlar. Bunlar ciddi, çocuklar açısından da ciddi sorun doğuracak konular ve aynı zamanda bir boyut daha var, gerçek dışı haberlerin yayılması. Burada söyleyebileceğim güvenli internet kullanımına yönelik gerçekleştirilecek etkinlikler çocukların karşılaştıkları internet sorunları konusunda yardım alabilecek ortamların sunulmasını da gerektiriyor. Örneğin, çok önemli bir şey: Çocuklar problemlerini velileriyle paylaşmıyorlar. İnternet ortamında yaşadıkları sorunlarını ailelerine açmıyorlar çünkü daha sonra onlara kısıt gelir diye korkuyorlar ve bütün bunlarla, bu risklerle ilgili problemler yaşayan çocukların yarısından daha azının yetişkinlerle durumunu paylaştığını görüyoruz araştırmalarda. Onun için biz de ihbar hattı olduğu gibi, bir de yardım hattının olması da çok önemli. Çocuklara bu konuda destek verecek yardım hatları, anne-babanın dışında, velilerin, ebeveynlerin dışında.

Evet, sayısal vatandaş kapsamında çocuk, genç, ebeveyn eğitimleri yaygınlaştırılmalıdır diyoruz. İçerikler... Millî Eğitim Bakanlığının da çok güzel içerikleri var. Örneğin; güvenli internet hizmeti alma, çocuklar için arama motorlarını yaygınlaştırma ve var olanların tanıtımını yapma, web siteleri ve güvenlik kavramına değinme, oyun yazılımlarında yaş ve yaşa göre süre sınırlamalarının getirilmesini sağlama... Örneğin ihbar hattımız var, Emniyet Genel Müdürlüğünün ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun. Bunlar oldukça da çok sayıda başvurunun olduğu hatlar. Bunun yanı sıra, biraz önce de belirttiğimiz gibi, bir de yardım hattı olursa çocuklarımız doğrudan -belki de bazı konularını ebeveynlerine açamayabilirler ama- yardım hatlarına başvurabilirler diye düşünüyoruz. Örneğin, şimdiye kadar yapılan Güvenli İnternet Günü, Güvenli İnternet Forumu, Uluslararası Teknoloji Bağımlılığı Kongresi gibi birçok etkinlik yapılıyor ve bu etkinliklerin yaygınlaşması çok önemli ama en önemli olan, yine aynı Aslan ve Yılmaz'ın da belirttiği gibi çalışmalarında, sadece bunları kamu kurumlarının yapması değil, üniversiteler, sivil toplum örgütleri ortaklaşa olarak bu etkinlikleri sürdürürlerse yaygınlaşması çok daha kolay olacak diye düşünüyoruz veya hedefe ulaşacak diye düşünüyoruz.

Evet, bu konuda son tümcem: Bu konudaki uygulamaların yalnızca resmî kuruluşlar tarafından değil, üniversitelerde gerçekleştirilen projeler, sivil toplum örgütleri kanalıyla yaygınlaştırılması, konu özelinde ilgili odaların ve derneklerin teknik içerik sağlama katkılarıyla ilgili farkındalığın artırılması, gerçekleştirilecek uygulamaların daha etkin sonuçlar ortaya koymasını sağlayacaktır diyoruz.

Çok teşekkür ediyorum.

Arz ediyorum.

BAŞKAN - Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Sorunuz var mı Ali Bey?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Hocam, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Ben bir iki şey ilave etmek istiyorum: Birincisi, siz de konuşmanızda isabetle vurguladınız, çok farklı kurumlarda güzel işler yapılıyor ama kimin, ne yaptığından karşılıklı olarak çok fazla haberdar değiliz. Dolayısıyla biz zaten bunu aşağı yukarı Komisyonumuzun 2'nci veya 3'üncü toplantısında sunumlardan gördük ki böyle bir koordinasyon ihtiyacı var ve o nedenle bu Komisyonun belki en önemli işlevinin de bu farklı kurumlarda yapılan ve birbirini bütünüleyici nitelikteki çalışmalardan bu kurumları haberdar edecek bir ortak bilgilendirme mekanizması oluşturmak, bunun oluşumuna katkıda bulunmak. Komisyonumuzun yapabileceği en iyi işlerden birinin bu olacağını

düşündük, konuştuk. Dolayısıyla bunu nasıl yapacağız? En başta bu Komisyonun çalışmaları sırasında getirilen öneriler ve her kurumda yapılan farklı faaliyetlerle ilgili yapılan sunumlardan herkesin haberdar olmasını sağlayacak bir raporumuz olacak. Böylece raporumuzu okuyan herkes, diyelim Millî Eğitim Bakanlığının ilgili genel müdürlüğü aslında sizin ODTÜ Mezunları Derneğinde yaptığımız seminer çalışmalarından pekâlâ kendi rehber öğretmenlerinin nasıl yararlanabileceğini düşünebilir olacak veya siz onların sunumundan göreceksiniz ki aslında Bilgisayar Mühendisleri Odası olarak onlara şu tür katkılarda bulunabilirsiniz. Bu raporumuzun bir önemli işlevinin bu olacağını ümit ediyoruz.

Bunun için teşekkür ediyorum.

Şimdi, konumuzla çok doğrudan ilgisi yok ama siz aynı zamanda Bilgisayar Mühendisleri Odası Yönetim Kurulunun eğitimden sorumlu üyesi olduğunuz için benim çözemediğim bir soruyu sizinle konuşmak istiyorum. O da şu: Ben zaman zaman –arkadaşlarımız bilirler, Millî Eğitim Bakanlığındaki arkadaşlarımız da, üniversitedeki arkadaşlarımız da- bu, özellikle yükseköğretimdeki dört yılın kerametini bir türlü çözemedik bugüne kadar. Yani hep diyorduk ki nasıl oluyor da veterinerler de dört yılda yetişiyor, bilgisayar mühendisleri de dört yılda yetişiyor, İngilizce öğretmenleri de dört yılda yetişiyor, beden eğitim öğretmenleri de dört yılda yetişiyor, hukuk fakültesi filan. Şimdi, bu soruyu sorarken şu dipnotla da soruyorduk: Oysa pek çok disiplinde içerik o kadar hızlı değişiyor ki çocukların, gençlerin üniversitenin birinci yılında aldıkları eğitim dört yıl içinde eskiyor, demode oluyor ve mezun oldukları zaman onları alan diyelim ki işletme onları âdeta sıfırdan, yeniden eğitmek zorunda kalıyor. Bunun da en çarpıcı örneklerinin bilgisayar mühendisliği alanında görüldüğünü zannediyorum. Çünkü bundan otuz sene önce Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Konferansı için hazırladığımız Enformasyon Teknolojileri ve Eğitim Sistemleri Üzerindeki Etkileri konulu, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından da yayınlanmış olan raporda da söylediğimiz gibi en hızlı değişen, en hızlı gelişen, katlanan teknolojilerden biri, belki de bugün birincisi yazılım, bilişim teknolojisi. O yüzden o Avrupa Konseyi Eğitim Bakanları Konferansına sunulan İngiliz millî raporunun başında “Bu rapor dört yıl için geçerlidir.” ibaresi vardı yani âdeta gıda maddeleri son kullanım tarihi gibi dört yıl sonra burada raporda söylenenler işinize yaramaz diyorlardı adamlar. Şimdi siz Bilgisayar Mühendisleri Odası olarak özellikle bilgisayar mühendisliği eğitimi alanında bu süre konusunda –hemen tabii cevap vermeniz için sormuyorum ama- herhâlde sizin de bazı çekincelerinizin olması gerekir gibi bir ön yargı içindeyim. Çünkü bu alanın nasıl hızla değiştiğini, dolayısıyla bilgisayar ve yazılım alanında yükseköğrenim gören gençler 1’inci sınıfa başladıkları zaman mezun olduklarında o öğrendikleri şeylerin birçoğu artık anakronik hâle geliyor. Dolayısıyla nasıl bir eğitim güncellemesi yapılabilir, benim şimdi tam tabir aklıma gelmiyor ama Almancada bunun için özel bir tabir üretmişler son zamanlarda. Yani kendi mesleğinde artık işe yaramaz hâle gelenlerin yeni bir meslekte hızla eğitilip yeni bir alana kaydırılmaları fiili için özel bir tabir, Almanca tabir üretilmiş yani Almanya bunu çoktan fark etmiş. Belki bu akşamki toplantınızda bu Komisyonun önemli endişelerinden biri olarak bunu da meslektaşlarınızla paylaşıp Millî Eğitim Bakanlığındaki arkadaşlarımıza ve YÖK’teki arkadaşlarımıza artık bundan sonra bu eğitimi şöyle değil böyle planlamakta fayda var, bu işin arkasına yetişemiyoruz demeniz gerekebilir.

Buyurun.

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Aslında biraz önce belirttiğim gibi, bir eğitim raporu çalışmamız olduğu için evet, bu konuları tek tek irdelemiştik ki zaten daha önceki dönemden arkadaşlarımız da irdelemişlerdi. Evet, içerik çok hızlı değişiyor, hele bilgisayar mühendisliğinde fakat şöyle bir şey: Bizde de temel dersler vardır, o temel dersler çok sağlam verildiğinde üzerine yeniden gelen teknolojiye adapte olmak çok kolaydır. Fakat biraz önce de sözünü ettiğim gibi, araştırma modelimizde ilk 10 üniversite ve son 10

üniversite dediğimizde bir de şuna baktık çünkü bizde matematik dersi esastır aslında. Matematik dersi ve matematik, analitik düşünme ve matematiksel düşünme gerçekten bilgisayar mühendisliğinin temelidir diyebiliriz, ayrık matematik çalışmaları. Fakat öğrencilerin, bilgisayar mühendisliği bölümüne giren öğrencilerin matematik ham puanlarına baktığımız zaman 40 üzerinden 40 alan, 40 üzerinden 35 alan öğrenci de bu bölümlere giriyor ve en son 40 üzerinden 4,5 alan öğrencimiz de giriyor üniversitelerimize, girdi bu şekilde.

BAŞKAN – Allah Allah!

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Çıktı eşit olur mu? Olmuyor tabii ki ve bizde de artık bilgisayar mühendisleri iş bulamıyor. Onun için biz bazen kendimiz yani kendi sistemlerimizle bazı yapıları acaba bozuyor muyuz diye düşünüyoruz aslında. Gerçekten her yıl ODTÜ’nün proje günleri oluyor, onlara katlıyoruz, biz de paydaş olarak değerlendirmek üzere yer alıyoruz. Yaklaşık 35 proje oluyor onlarda ve dörder öğrenci 35 projeyi yürütüyor. O kadar güncel konular oluyor ki zaten teknokentlerden firmalar gelip onlara o projeleri öneriyorlar ve projeleri anında o yıl içinde o firmalar da uygulamaya geçiyor. Bizim böyle öğrencilerimiz de var ama bu öğrencilerimizi biz Türkiye’de de tutamıyoruz bunun devamında, bu öğrencilerimiz gidiyor. Biz geriye kalıyoruz ki diğer mühendislerle baş başa kalıyoruz, ülkemizin bir de bu açmazı var. Derslerine baktığımızda içerik olarak, derslerin hepsi en iyi üniversiteler ile diğer üniversitelerin ders isimleri var ama içeriğine baktığınızda... Bir de size şu sayıyı vermek istiyorum, üniversitelerdeki öğretim elemanı sayısı: Bilgisayar mühendisliği bölümlerinin yüzde 41’inde hiç profesör yok, 1 ve 2 profesör sayısı olan yüzde 42 gibi bir şey, yüzde 16’sında da 3 ve üzerinde profesör var. Şimdi, böyle bir yapıda...

BAŞKAN – Şimdi doğrusu ben de o profesörlerden biri olmak itibarıyla rahatça söyleyeyim, profesörlerin olmaması o kadar da, özellikle bilgisayar teknolojisi alanında bir dezavantaj sayılmayabilir. Çünkü profesör dediğiniz adam artık bilgileri en bayatlamış adam veya kadın anlamına da gelebilir, özellikle sizin alanınızda. Tabii, bütün profesörleri kastetmiyorum ama bence orada mesleğe yeni giren öğretim elemanlarının çok daha yararlı olabilecekleri gibi bir hissiyat da var açıkçası.

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Bizim bölümde de artık kendi alanımızdan öğretim elemanlarımızı, öğretim üyelerimizi yetiştiriyoruz ve biraz da epey genç profesörlerimiz de oluyor aralarında, çok hızlı ilerliyorlar çünkü. Çok da sektörün içinde yani daha doğrusu üniversitenin içinde farklı pozisyonlarda olabiliyorlar. Evet, böyle ama yine de şu yönüyle önemli oluyor: Onların da belli bir birikimi var, hocalarımızın ve o hocalarımızın belli birikiminin yansıtılması da çok önemli. Örneğin Fatoş Hocam şu anda emeklidir, Fatoş Yarman, elektrik çıkışlı bir hocamızdır. Son yaptığımız seminerin açılış konuşmasını o yapmıştı, o anda 900 kişi girdi salonun içine konuşmasını dinlemek için. Yani hocalarımızın birikimi de bu alanda oldukça iyi aslında.

BAŞKAN – Ben biraz da ironi olsun diye ve biraz da züğürt tesellisi olsun diye yani tamam, diğer üniversitelerimizde çok profesör yok ama çok cevval, genç bilim adamları var deme fırsatı olur belki diye düşünerek söyledim.

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Umarım olacaktır.

BAŞKAN – Bir de size ayrıca şunun için de teşekkür ediyorum yani yaptığınız çalışmalardan bir tanesi de ki yani bu sabit derslerden, teknoloji veya şey ne kadar değişirse değişsin herkesin alması gereken derslerden biri olarak bu alandaki etik değerler, deontoloji, bilgisayar veya yazılım deontolojisi dersinin olması bence de çok yararlı ve önemli. Onun için de teşekkür ederim.

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Aslında elektif derslerle, seçmeli derslerle bütün açıklarını tamamlayabilecek bir müfredat görüyoruz bütün üniversitelerde, yeter ki içeriği hepsinde aynı olsun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim.

Akşamki çalışmanızda da başarılar diliyoruz.

Arkadaşımızın belki bir sorusu veya katkısı olacak.

Buyurun.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Birkaç başlık var, mühendislik mezunu bir arkadaşınız olarak, ben de endüstri mühendisiyim. Yani mühendislik daha çok –hocamın da vurguladığı gibi- analitik düşünmeyi ön plana taşıyor. Neden-sonuç ilişkisi kurabilmesi önemli özellikle öğrencilerin ve temel bilimleri var. Fakat bence planlama eksiklerimiz var. Yani yanlış bilmiyorsam şu an bilgisayar mühendisliği 10 bine yakın mezun veriyor yılda, böyle bir bilgiye sahibim, bu da çok inanılmaz bir sayı. Tabii, bunun özel sektörle ya da başka bir şeyle eşlemesi gibi bir durum da söz konusu bile değil. Tabii, dediğiniz diğer nokta daha farklı, bu her bilim için ve her mühendislik için bence geçerli. Artık dünyada bilginin ömrü çok kısa yani bilginin ömrü iki yıl. Dört yıllık bir eğitim süreci geliştiriyorsunuz ama onun iki yılda tüketilebildiğini görüyoruz ki bunun bir öngörüye göre altmış güne düşeceği söyleniyor önümüzdeki süreçte yani birçok BTK’da ya da diğer noktalarda yapılan toplantılarda -katılım ben- böyle bir noktaya geldiğini görüyoruz. Bizim doğru planlama yapabilmemiz ve asıl insan kaynağına sahip çıkmamız, hocamın aslında vurguladığı önemli bir nokta da habitatın doğru çalışması yoksa çok yetenekli arkadaşlarımız var ama birçok denemesinde Türkiye’de başarısız olup gidip Silikon Vadisi’nde inanılmaz projelere imza atan arkadaşlarımız var, böyle hayatın içinden. Benim bile bir çocukluk arkadaşım şu an dev projelerin başında ama ODTÜ Teknokente habitatın uygun olmaması sebebiyle batan bir şirketi vardı, şu an Silikon Vadisi’nde. Bu açıdan da bakmak gerektiğini düşünüyorum. Birçok etkenin, özellikle eğitim tarafının, tabii ki sivil toplumun öğrencilere bu ortamı hazırlaması gerektiğini düşünüyorum. Bir de tabii bunun en başında bir hayal etme süreci var. Eğer bir genç, bir öğrenci özgürce hayal edemiyorsa, hayallerini ifade edemiyorsa, bunu hayata geçirecek ortamları da yaşayamıyorsa ya da yakalamıyorsa zaten oradan mucit de çıkmıyor, ne yazık ki o işten icat da çıkmıyor, iyi bir bilim adamı, sanatçı da çıkmıyor. Onun için onun asıl bir demokrasi sorunu ve habitat sorunu olduğunu düşünüyorum.

Burayı geride bırakır konumuza dönersek de şimdi, biz bir FATİH Projesi uyguladık biliyorsunuz, sizinde katkınızla; şu anda rafa kalktı. İşte konumuzla direkt alakalı bir mesele. FATİH Projesi uygulandı, hem bunu Odaya sormak istiyorum, sıkı da çalışmalarımız var birlikte hem de aslında Bakanlıktan gelen arkadaşlarımız var. Bu uygulanan projenin geri dönüşlerine baktınız mı? Biz aslında öğrencileri bilişim bağımlılığına ittik mi? Yani bir fokus grup çalışması, geri bildirim yapıldı mı? Ben burayı çok önemli buluyorum. Bu koordinasyon da önemli. Millî Eğitim böyle bir ölçüm yaptı mı ya da siz böyle bir ölçüm yaptınız mı? Böyle bir adım attık, biraz da yarım kaldı ama nereye kadar gelebildik; burasının önemli olduğunu düşünüyorum, birinci sorum. Bunların tabii ki kendi arasında bir koordinasyonu da çok önemli..

İkincisi: Şimdi, mesela YouTube’un bile Kids diye bir uygulaması var aslında ama Türkiye’de bunlar daha sık kullanılan ürünler hâline dönüşmemiş durumda. Tabii, TELEKOM da kendine göre böyle çalışmaları yapıyor. Velilerin özellikle güvenli internet başlığı da vardı. Bu kullanımlarda işte kısıtlamaları yapabilmesi noktasında bir ortak çalışma ve hem bilişim şirketleriyle hem de diğer taraftan işte verilerle, daha doğrusu sadece verilerle değil, benim de 28 aylık bir kızım var, o da telefonu eline almadan çok bir şey yapmıyor, bazen yemek yemiyor yani böyle bir sorunla hepimiz de karşı karşıyayız

ama elinde parmağıyla basarsa bütün içeriklere girebiliyor. Yani ben bunu kısıtlamaya çalıştım ama bizim bütün kamuoyunu böyle çalışmalarla bilgilendirebilme gibi bir şansımız oluyor mu ya da böyle bir çalışma oldu mu?

Bir de son bir soru: Birçok şey gördüm orada, sizin sunumunuzda çalışma atölyeleri gördüm. Kusura bakmayın, sunumun yarısını Genel Kuruldaki bir yoklama meselesi yüzünden –gidip gelmek zorunda kaldığımız için- izleyemedik. Orada okulları seçerken nasıl bir sistematik izlediniz? Yaklaşık 3 bin okulda olduğunuzu söylediniz? Burada nasıl bir seçim var, hani Türkiye’ye dağılımı nedir bunun yani bir bilişim atölyesinin? Türkiye’nin Malatya’da da bir merkezi var mı, bir de onu merak ettim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Söz almak ister misiniz Gülin Hanım?

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Aslında Millî Eğitim Bakanlığı FATİH konusunda düşüncesini söylerse ben de devamında söyleyeceğim yani yanlış bir şey söylemeyeğim, Millî Eğitim Bakanlığından hareket edeyim.

BAŞKAN – Yok, yok, siz rahat olun.

O zaman öncelikle siz konuşun ki arkadaşlarımız sizi yönlendirmiş veya şey yapmış olmasınlar.

TMMOB BİLGİSAYAR MÜHENDİSLERİ ODASI YÖNETİM KURULU ÜYESİ GÜLİN ONAT BAYIR – Peki.

Aslında ülkemizde bilgisayar destekli eğitimle başlayan bir süreç var 1990’ların başında ama ne zaman teknolojiyle ilgili eğitime başlasak... Ama bu Odanın görüşü biraz da benim görüşüm, bu alanda da çalıştığım için yani tümüyle Odanın görüşü olarak söylemeyeceğim söylediklerimi.

Evet, biz genelde bu tür projelere başladığımız zaman ağırlıklı olarak donanım ağırlıklı gidiyoruz ve yazılım arkadan geliyor ve her zaman da o ilk projede olsun, devamındaki projelerde de sonuç elde edemiyoruz bu nedenle. Aslında bu tür projelerde bütün tarafları işin içine katarak, öğretmenleri, velileri ve öğrencileri; öğrenciler ne istiyor, öğretmenler ne yapabilir hatta sektörü, sektörün içinde de yazılım geliştiren, ders yazılımı geliştiren sektörü de katarak önce onlarla birlikte çalışıp ne yapılması gerektiği konulmadığı sürece ben bu tür projelerde başarılı olunacağına inanmıyorum. İşte elimizde akıllı tahtalar kaldı. Tabletler, evet, tabletler verildi, ilk önce internetli verildi, sonra internetler alındı, hâlbuki çok iyi bir projeydi. İşte bu noktada internet geri alınmak yerine, evet, çocuklara güvenli internet kullanımı bu projeyle öğretilibilirdi ama biz bu projeyi ne yazık ki başarılı bir şekilde yürütemedik. Sonuçta bağımlılığı yarattık mı onu bilemiyorum, o tür araştırmalara pek bakmadım ama öğrenciler istedikleri gibi yararlanamadılar. Belki ne oldu? Evet, biraz teknolojiye bir yatkınlık oluşmuştur, sadece o kadar ama bizim gibi kıt kaynakları olan bir ülke için başarılı bir proje olmadı diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Ahmet Onur Ak Bey Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik Teknolojileri eski Genel Müdürü, şu anda Genel Müdür değil ama yani bizim dönemimizde, benim Bakanlığım döneminde Genel Müdür olan arkadaşımız.

Onur Bey’i dinleyelim.

Buyurun.

DANIŞMAN AHMET ONUR AK – Ben de şu an fiilî görevde olmadığım için eski uygulamalardan kısaca bahsedeyim yani detaylı olarak verirsem bayağı bir vaktimizi alacak.

Ben Sayın Vekilimizin dediği, özellikle bilinçli, güvenli bir bağımlılık oluşturduk mu konusunu kısaca bir anlatayım. FATİH Projesi’nin bileşenlerinden biri de güvenli ve bilinçli internet kullanımıydı. Biz öğrencilerimize gerek donanım sağlarken gerek de içerik ve eğitim içerikleri verirken öncelikle

buna dikkat ettik. Bununla ilgili donanımlardan uzun uzun bahsetmeyeceğim. Yani tablet, projenin bir kısmıydı; genellikle tableti kamuoyu projenin ana bileşeni olarak gördü ama projenin ana bileşeni aslında eğitim içerikleriydi. Eğitim içeriklerini öğrencilere bir şekilde ulaştırmak için biz tableti, etkileşimli tahtayı bir araç olarak kullandık. Burada bizim temelimizi esasında EBA oluşturdu, eğitim bilişim ağı. Eğitim bilişim ağıyla çocuklara, öğrencilerimize ve öğretmenlerimize eğitim içeriklerini biz tablet, bilgisayar, etkileşimli tahta ve diğer araçlarla güvenli bir şekilde sunmak temeliyle hareket ettik. Yani çocuklarımız teknolojiyi muhakkak kullanacaklar, bu kaçınılmaz bir şey. Biz teknolojiyi kullanırken doğru yönlendirmelerle, eğitim içeriklerini çocuklara kaliteli eğitim içerikleriyle, dijitalleştirilmiş eğitim içerikleriyle sunmayı burada temel hedef edindik. Bunu yaparken de tabletlerde de EBA kullanımında da güvenli interneti ön plana aldık, bunun için çok farklı uygulamalar düzenledik. Öğrencilere eğitim içeriğini öğretmenlerimiz gönderirken sadece bununla sınırlı kalmasını, çocukların eğitim içeriğinin dışına çıkıp çıkamayacağı... Tabletlerimizde MDM yazılımımız mevcuttu. EBA’da da herhangi bir içeriğe farklı farklı alt kazanımlarda çocuklarımızın ulaşabileceği 150 binden fazla –kendi oluşturduğumuz- toplamda 1 milyon e-içeriğimiz mevcuttu. Çocuklar buna ulaşabiliyordu, dışarıdan da bu konuyla ilgili, örneğin YouTube’da bu konuyla ilgili bir içerik varsa öğretmen öğrencisine gönderebiliyordu bunu, çocuk sadece o içeriğe oradan ulaşabiliyordu. Hatta o zamanlar işte bu operatörlerle de yaptığımız anlaşmalarla ücretsiz internet kullanımı, sadece EBA’nın içerisinde olan içeriklere çocuklar ulaşsın diye bir anlaşmamız var, şu an faaliyete geçti bu da, buradan erişebiliyorlardı, diğer şeyleri de biz operatörlerin ve servis sağlayıcılarının sağladığı aile profilleriyle, çocuk profilleriyle kısıtlayarak öğrencilerin ulaşması için bir sistem oluşturmuştuk. Şu an etkili kullanılıp kullanılmaması konusunda ben bir yorumda bulunmayacağım ama mevcuttaki temel düşüncelerimiz, sizin de paylaştığınız gibi güvenli internet bunun da içinde vardı.

BAŞKAN – Evet, bir de Khan Academy’yle olan şeyimiz vardı.

DANIŞMAN AHMET ONUR AK – Khan Academy ve bunun benzeri yüzlerce eğitim kurumuyla –yerli, yabancı- içerikler geliştirme konusunda anlaşmalarımız vardı. Onların geliştirdiği içerikleri de biz...

BAŞKAN – Öğretmenler için stüdyo üretim için...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Peki, bir ölçüm yapıldı mı öğrencilere bunun geri dönüşüyle ilgili? Hem bilişim bağımlılığı da olabilir bu, aynı zamanda projenin başarısı yani öğrencinin başarısına etkisi noktası da olabilir.

DANIŞMAN AHMET ONUR AK – Bizim 81 ilde pilot çalışmalarımız ve pilot okullarımız vardı özellikle. İçerikleri, yazılımları ve donanımları hatta üniversitelerimizle beraber oluşturduğumuz gruplarımız vardı ama öğrencilerimizle biz birebir test ederek her şeyi yapıyorduk. Hiçbir şeyi test etmeden ne EBA’da ne de diğer teknolojik şeylerde kullanıma sunmadık. Hep bir kontrol grubumuz, bir test grubumuz vardı, burada yapılan çalışmalar neticesinde içerikler hep geliştirildi ve kullanıma sunuldu.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Peki, öğrenci geri dönüşüyle ilgili çalışmalar yok mu?

DANIŞMAN AHMET ONUR AK – Öğrenci geri dönüşünü zaten bire bir pilot uygulama sonucunda alıyorduk, biz bunu almadan zaten onları uygulamaya sokmuyorduk. Zaten dışarıdan aldığımız içerikler de Sayın Bakanımız dediği gibi Khan Academy’nin içerikleri, zaten dünyanın belli yerlerinde kullanılmış, bunun sonuçları alınmış, biz sonuçları değerlendirdik, ona göre kendi müfredatımıza uygun hâle getirip sunumunu EBA üzerinde gerçekleştirdik. Olumlu sonuç alınmayan hiçbir şeyi biz kullanmadık.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Zaten projeye devam etmiyor tam anlamıyla da.

BAŞKAN – Şimdi onunla ilgili de belki Cem Bey bir şey söyleyecek ama Cem Bey, bir dakika, önce Ali Bey’in belki ilave sorusu olabilir.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani soru değil de şöyle: Biz bu Komisyon toplantısında, uygulanan projelerin ne kapsamda olduğu, başarılı olup olmadığı üzerinde bir tartışma yürütmedik, gündeme bağlı kaldık sürekli yani bilgi teknoloji bağımlılığı üzerine bir yoğunlaşma sağlandı, benim katıldığım bütün toplantıların hepsi böyleydi.

Şimdi, bu FATİH Projesi’ndeki tablet dağıtımından kaynaklı olarak bir bağımlılığa yol açtığına dair burada sunumlar oldu, ben hatırlıyorum, tutanaklara bakılırsa da hatırlanabilir yani bunların da bağımlılığa katkısı olduğunu ifade eden sunumlar vardı, ben sadece bunu hatırlatmak istedim. Yani bizim burada derdimiz hani projeyi bir iktidar faaliyeti olarak eleştirmek üzerine kurulu değil ama bu, bu sunumlarda vardı yani onu bildirmek istedim sadece.

BAŞKAN – Şimdi tabii, orada bunu yani bu tablet dağıtımını bağımlılığı artıran bir programdan çok erişimi kolaylaştıran bir şey olarak... Yani oradan da bakarsanız, bir taraftan baktığınız zaman da çocukların kontrolsüz bir biçimde birtakım internet kafelerde neyi izledikleri, neye baktıkları, neyle uğraştıklarının kontrol edilemediği ortamlardan alıkonulup belli bir denetim içinde bu teknolojiyle ilişki kurmalarını sağlayan bir çalışma olarak gördük hep onu ama bu endişe her var zaten yani biz acaba...

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani etkileri mutlaka olur bu anlamda.

BAŞKAN – Tabii. Yani mesela hiç akla gelmeyen bir yan etkisini ben size itiraf edeyim, söyleyeyim: Öğretmen otoritesini duman etti etkileşimli tahtalar. Çünkü öğretmenler o tahtaları çocuklar kadar başarılı kullanamıyorlardı. Yani sınıfta öğretmenlerine tahta üzerindeki bir işlemi nasıl gerçekleştireceğini çocuklar tarif etmeye başladılar. Hâlbuki bizim öğretmen kültürümüzde her şeyin en iyisini, en doğrusunu öğretmen bilir ve çocuklar ondan öğrenirler. Tersine dönünce bu ilişki, öğretmenin otoritesi ciddi... Ne yaptık o zaman biz de? Hizmet içi eğitimlerde etkileşimli tahta eğitimini öne aldık ve bizim hizmet içi eğitim programları genellikle öğretmenlerimizin yaz tatilinde işte dostlar alışverişte görsün kabîlinde katıldıkları programlar iken bu etkileşimli tahtaya ilişkin hizmet içi eğitim programlarına can havliyle gerçekten katılmaya başladılar çünkü sınıfta başlarına ne geleceğini, müşteri memnuniyetinin ne olduğunu orada gördüler.

Cem Bey, buyurun.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Sayın Başkanım, öncelikle Onursal Bey’in sorusuna cevap vermek isterim. Şu mevcut sınıflarımızda 470 bin akıllı tahta var.

BAŞKAN – Etkileşimli tahta.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Evet, etkileşimli tahta mevcut. Bunlar ortaokullar ve liseler bağlamındadır, ilkokullar ve anaokullarına biz etkileşimli tahta göndermiyoruz.

BAŞKAN – 9’uncu sınıftan itibaren var.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – 5’inci sınıftan itibaren efendim.

BAŞKAN – Şimdi 5’e mi indi? Tahtayı demiyorum, tablet 9’da idi.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Efendim, projenin değerlendirilmesi, sizin de ifade ettiğiniz gibi, teknoloji güncellendiği gibi, teknolojiyle ilişkili birtakım projelerde güncellenme ihtiyacını hissetmek durumundasınız. Onursal Bey ifade ettiler, şimdi, FATİH Projesi daha çok öğrencilere dağıtılan tablet üzerinden tarif edilen bir projedir. Yaklaşık üç yıldır öğrencilere herhangi bir tablet dağıtılmak yerine artık içerik ve özellikle etkileşimli tahtaya odaklanılmıştır ve mevcut tahta sayımız 470 bin, temel eğitim okullarındaki toplam derslik sayısı 350 bin civarında, şu andaki mevcut hâli, ilkokullar ve ortaokulları kastederek diyorum. Yani şu anda bizim okullarımızın, temel eğitim okullarının önemli bir kısmında akıllı tahta mevcuttur. Biz akıllı tahtayı, daha doğrusu akıllı tahta üzerinden FATİH Projesi’nin şu bağlam üzerinden okuduğumuz zaman doğru okuyabiliyoruz: Çankaya’nın çok merkezî bir devlet okulundaki öğrencimiz ile Anadolu’nun herhangi bir ilçesinde, biraz daha dezavantajlı bir sınıfımızda da aynı içeriğin farklı öğretmenler tarafından paylaşıyor olması eğitimde eşitlik ve adalet duygusunu güçlendiren bir bağlamdır ve bu bağlamda FATİH Projesi’nin okunması çok doğru bir okuma olacaktır.

Diğer taraftan, Onursal Bey’in özellikle fen ve teknoloji atölyeleri konusunda soruları oldu. Şimdi, ben orada bir yanlış ifadede bulunmuşum. Şu anda mevcut okullarımızdaki toplam atölye sayımız 3 bin, fen ve teknoloji bağlamındaki atölye sayımız 336 ama önümüzdeki yıl tamamlanması planlanan yani 2019-2020 eğitim öğretim yılının sonuna kadar tamamlanması planlanan atölye sayısı 10.459. Birçok atölye bir arada yapılabildiği gibi tek bir atölyenin de yapılabilmesi söz konusu. Yani biz atölyeler konusunda biraz daha esnek modeller öngörüyoruz yani hem fen atölyesi bir arada hem de teknoloji ve tasarım atölyesi bir arada olabilir. Atölyeyi tek başına –sunumunda da ifade ettim- bir mekân olarak değerlendirmekten ziyade bir zihniyet olarak tarif etmek çok daha doğru. Yani öğrenci atölyeye Türkçe dersinde de dâhil olabilir çünkü artık günümüzde –siz de ifade ettiniz efendim- endüstriyel edebiyat diye bir kavram ön plana çıktı ve çocuklar yaratıcı yazarlık becerilerini bunlar üzerinden ortaya çıkarıyorlar. Yarım kalmış metinler ya da tamamlanmış metinlerin ilk kısmını siz dolduruyorsunuz. Bunlar hem dijital süreçlerin aktif olarak dâhil edildiği hem de manuel süreçlerin aktif olarak öğrenciler tarafından yaratıcılık becerileri üzerinden tarif edildiği alanlardır diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Ben Cem Bey’in söylediğine bir katkı olsun diye ifade edeyim. Çok önemli bir noktaya işaret etti. Yani eğitimde fırsat eşitliğini sağlayan bir ekosistem olarak FATİH Projesi’ni düşünürsek biz genellikle...

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Türkiye’nin her yeri aynı telekomünikasyon altyapısına da sahip değil aslında da.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Sayın Bakanım, müsaadeniz olursa, şöyle bir durum söz konusu: Öğretmenimiz içeriği evde kendi flaş belleğine indirip okulda da açabileceği bir şey. Evet, o anda çok hızlı olmayabilir ki önemli derecede -Onur Bey o konuda benden daha teknik bilgiye sahiptir- içeriği hızlı sağlayamamış olabiliriz ama hazır indirilmiş içerikler de öğretmenlerimizin kullanımına sunulmuş vaziyettedir.

BAŞKAN – Bir de bu erişim düzenlemeleri en mağdur kesimlere yönelik olarak başlatıldı.

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Bu zaten Millî Eğitimin kontrolünde değil de Türkiye’nin yaklaşık 4 milyon metrekare daha fibere ihtiyacı var. Şu an biz çok zayıfız o konuda.

BAŞKAN – Hayır, fiber, sadece hız olarak; etkileşimli tahtaların okullar itibarıyla dağıtımında mağduriyet bölgeleri öncelendirilerek yapıldı ve hatta bizim o dönemde bu dersane soygununa son verme cesaretini de bu altyapı sağladı. Çünkü veliler hep dersanelerde çocukların okulda alamadıkları eğitimi aldığı yanılsaması üzerinden çocuklarını dersanelere gönderiyorlardı, sadece dersanelerde hazırlık sınavları yapılıyor gibi bir intiba yaygınlaştırılmıştı. EBA’yla biz bu şeyi yıktık. Hatta, ben o zaman biraz bunun propagandasını -deyim yerindeyse- yaparken, EBA’nın tanıtımını yaparken “Sizin yirmi dört saat her sorunuza cevap verecek öğretmenler var EBA’da. Hangi dersten hangi konuyu anlamadığınızı, geri kaldığınızı veya kaçırdığınızı düşünüyorsanız EBA’da mutlaka o konuyla ilgili, o dersle ilgili, o dersin o konusuyla ilgili en az bir tane sunum vardır.” diye tanıtımiştık, gerçekten de vardı ve ona işaret ederek söylüyordum yani “Gecenin saat on ikisinde hiç kimse size elektrik devrelerini anlatacak bir dersane kuramaz ama biz EBA’da bunu yirmi dört saat yapıyoruz.” diye tanıtıyorduk, şimdi daha da gelişti bu EBA’nın içerikleri.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMEL EĞİTİM GENEL MÜDÜRÜ CEM GENÇOĞLU – Şu anda, efendim “müfredat ağacı” diye bir çalışma gerçekleştiriliyor. Müfredat ağacına öğretmen ve öğrenci girdiğinde hangi konu, hangi alt başlıklar, hangi çerçeve; bununla ilgili görsel, işitsel ya da PDF olarak hangi materyal varsa öğrenci de bu müfredat ağacı çerçevesinde ulaşabilecek yapıya dönüşecek.

DANIŞMAN AHMET ONUR AK – Efendim...

BAŞKAN – Buyurun.

DANIŞMAN AHMET ONUR AK – Dezavantajlı bölgelere, özellikle Doğu, Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde internetin ulaşamadığı alanlara bizim altyapı çalışmalarımızla mevcut okulların yüzde 50’sine biz fiber optik internet altyapısını götürdük ve bu götürdüğümüz bölgeler de öncelikli bölgeler. Özellikle mevcutta da internetin olmadığı yani ADSL’in dahi olmadığı yerler olarak biz şey yaptık. Bu okullara internetin gitmesiyle beraber o bölgeye de fiber optik altyapısı da kazandırılmış oldu. Böylelikle o bölgelere internet altyapısını da biz proje kapsamında kazandırmış olduk. Bunu da söylemek istedim.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Hocam.

Şimdi, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı adına İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkan Vekili Doktor Yaşar Uğurlu ve Uzman Burak Ulubay sunum yapacaklar.

Buyurun.

4.- RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkan Vekili Yaşar Uğurlu’nun, ekran bağımlılığıyla ilgili tespitleri ve çalışmalar; medya okuryazarlığı, kamu zorunlu yayın hakkı olan kuruluşlar ile Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi hakkında sunumu

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Sayın Bakanım, saygıdeğer konuklar, sayın milletvekilleri, bizden önce hakikaten çok yararlandığımız içeriklere sahip sunu yapan arkadaşlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Epeyce geç bir vakit olduğunu düşünüyoruz, dolayısıyla hazırladığımız sunuyu olabildiğince hızlı bir şekilde sizle paylaşmak istiyoruz.

BAŞKAN – Ben size o konuda yardımcı olabilirim Yaşar Bey. Planınıza bakıyorum, sunum planınızda 3’ten itibaren hızla yürürsek daha kolay olur, maksada daha uygun olur. Kanuni sorumluluklarınız ve yasanın size verdiği yükümlülükleri geçin.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Tamam.

Sayın Bakanım, bir şey arz edebilir miyim size gelerek?

BAŞKAN – Buyurun. Şüphe uyandırır ama.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Yok, açık olacağı için.

BAŞKAN – RTÜK’le ilgili bir şey mi var acaba diye insanlar düşünür.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Bu bizim 2018’de yayıncılarla birlikte öz denetim sürecine ilişkin olarak belirlediğimiz ilkeler. Bu çok önemli hakikaten.

BAŞKAN – Niye oradan söylemiyorsunuz bunu?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Çünkü burada başka şeyler var.

Efendim, aynı zamanda dünya bu konuyu tartışıyor. Dolayısıyla iki tane yeni olduğunu düşündüğüm kitap var, onun için Komisyona hediye etmiş oluyoruz.

BAŞKAN – Komisyona...

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Size veriyoruz, takdir sizin.

Yine, bizim 2018’de yaptığımız, bir televizyon izleme eğilimleri araştırması düzenli olarak yapılıyor. Kendi sayfamızda yüklü.

Medya okuryazarlığından birazdan bahsedeceğiz. Dolayısıyla orada da 2016 araştırması var. Bunları bırakayım, yaşamız da burada.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Üstat, yalnız, şöyle: Bugüne kadar sunum yapan arkadaşlar bu tür kitapları bütün Komisyon üyesi milletvekillerine getirmişlerdi, bilgi olarak vereyim ben sadece.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Eyvallah, tamam.

Şu da bizim yine 2013’te Çocuk ve Medya Kongresi... İkincisini yapamadık. Ahmet Bey de vardı. Bunun da özel bir çalışma olduğunu düşünüyorum, bunu da bırakmış olayım.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederiz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Eyvallah, saygılar sunuyorum.

Sayın Bakanım, saygıdeğer katılımcılar; Radyo ve Televizyon Üst Kurulu görsel ve işitsel medya alanını düzenleme ve denetleme sorumluluğu olan bir kurum, anayasal bir kurum. Dolayısıyla burada radyo ve televizyonların içerikleri, yeni düzenlemeyle beraber internette gene radyo ve televizyon içeriklerine ilişkin paylaşımların da denetlenmesi söz konusu. Biraz önce anlatılan şeyleri de dikkate alarak şunu söyleyebiliriz: Ekran bağımlılığı sorununu aslında konuşuyoruz. Dolayısıyla da ekranın arka yüzünde bir çaba var, bir anlayış var, bunun bir de topluma yansıması var, bir de bunların yaş grupları var. Dolayısıyla da burada hassasiyetimiz tamamen bununla ilintili bir şey.

Şimdi, Bilgisayar Mühendisleri Odası eğitimlerine ilişkin olarak ayrıntılı sunu yaptılar. Burada, ekranın karşısında –çünkü önemli ölçüde bilgisayar mühendisleri bu süreçte çalışıyorlar- kimin olduğuna ilişkin olarak kaygıları ve buna ilişkin olarak bilgilenmeleri olursa çok seviniriz, madem akşam böyle bir şey yapacaksınız. Çünkü düşündüğümüz şey, önce çocuklarımız. Dolayısıyla çocuklarımıza ait olarak ekrandan gelen her türlü bilginin dikkatle, özenle seçmemiz gereken bir bilgi olduğunun altını çiziyoruz.

Burada bizim bir araştırmamız var. Araştırmada şöyle bir sonuç bulduk ve bu hâlâ aşılabilen bir şey değil: Çocuklarımız günün herhangi bir saatinde ya da gecenin herhangi bir saatinde kalkıyorlar, televizyonu açıyorlar veya iPad'lerini açıyorlar -o zaman televizyonu ölçmüştük- dolayısıyla da izliyor bunu. Hâlbuki gelişmiş dünyada buna çok izin verilmiyor çünkü ebeveyniyle birlikte izlemek esas. O zaman bu Komisyonun çalışma alanı daha kıymetli hâle geliyor kendiliğinden.

Biz medya okuryazarlığı sürecini -Millî Eğitim Bakanlığından arkadaşlar çok iyi bileceklerdir- 2006'da başlattık. İşte, on üç yıl olmuş yaklaşık. Keşke o noktada çok sağlıklı bir eş güdüm süreci yaşayabilsek. Çünkü bu kartopu gibi -yapmasak iki yıl sonra, üç yıl sonra, beş yıl sonra yapabiliriz diyebileceğimiz bir şey değil- sürekli büyüyerek çığ gibi üzerimize geliyor. Birazdan yaş gruplarını vereceğim. Orada içeriklerin her yaş grubunu tehdit eden hâle geldiğini çok rahatlıkla söyleyebiliriz.

Şimdi, RTÜK 25 yaşında. Aslında internetle neredeyse yaşıt yani yirmi sekiz yıl olarak kabul ediyoruz internetin yaygınlaşmasını. Son yirmi sekiz yılda yaşadığımız olayları... Çünkü şunun için söylüyorum: İnternet sürecinin sadece radyo ve televizyon noktasındaki paylaşımından RTÜK yeni sorumlu tutuldu mevzuat gereği olarak, daha önce bu içeriklere hiçbir şekilde bakmıyorduk. Şimdi, yirmi beş yıl sonra, gözümüzün önünde bu kadar gelişmiş, yaygınlaşmış bir süreci çok sağlıklı olarak okuyamadığımızı da bir öz eleştiri olarak söylemekte fayda var.

Şimdi, biz bu sürece zaten resen -kendimiz bakımından söylüyorum- bakıyoruz ama şikâyetler, öz denetim veya ortak denetim süreci... İşte, "Yayıncılık Etik İlkeleri"ni biraz önce Sayın Bakanımıza takdim ettim. Burada "Yayıncılık Etik İlkeleri"ne aslında bir ortak denetim ve öz denetim süreçlerine ilişkin sağlıklı oluşmuş bir metin olarak bakabiliriz.

Şimdi, mevzuata ait uzun şeylerimiz var ama hemen elimizdeki kanunun 8'e 1 maddesi neredeyse a'dan z'ye, bazen çift şeylere de giderek aa, bb diye yapacak şekilde içeriklerin denetimine ve düzenlenmesine ilişkin bize yetkiler veriyor. Şimdi, bu şeyi kullanıyorken toplumun önemli de şikâyetleri var, beklentileri var; hem izliyor ama aynı zamanda tepkisini de veriyor. Çocuklarla birlikte izliyorlar, özellikle dizi ve haberleri birlikte izliyorlar; hâlbuki çocuk, ebeveyniyle birlikte izliyorken eğer çocuklara geri dönüt verilmiyorsa çocuk bunu güvenli bir ortam olarak kabul ediyor ve dolayısıyla oradaki içeriklerin hepsinin doğru olduğunu düşünerek ona göre davranıyor. Ama biz biliyoruz ki haberlerden bahsedelim mesela, önemli ölçüde şiddet içeriği söz konusudur; önemli ölçüde düşünebileceğimiz, çocuğun yaşı gereği olarak yüzleşmemesi gereken içeriklerin var olduğunu hepimiz biliyoruz.

Sayın Bakanım, bu mevzuatta davranışsal bağımlılık dediğimiz, bilişim teknolojisi bağımlılığı dediğimiz ya da ekran bağımlılığı dediğimiz konuya ilişkin herhangi bir düzenleme yok, aslında RTÜK'ün bu anlamda bir yükümlülüğü yok. Etik ilkelerde biz bunu yazdık ama mevzuatımızda böyle bir şey yok. Bu mutlaka hepimizin özenle üzerinde durması gereken bir konu çünkü bu içeriği başka türlü denetleyebilmek ya da eş güdüm içerisinde konuya bakmak mümkün hâle gelmiyor.

Şimdi, alkolü, tütünü, genel sağlığa aykırı veya hayvanların korunmasına ilişkin şeyleri, bunları iyice tatad etmişiz, burada hakikaten bir sorun yok ama yirmi beş yıldır gözümüzün önünde çığ gibi büyüyen bir olayı da doğrusu fark etmediğimizi söylemek isterim, kimyasal bağımlılığa ilişkin çünkü fizyolojik bir şey. Görüyoruz "Çocuklar kötü oluyorlar bunları kullandığında." diyoruz ama psikolojik bağımlılığa ilişkin olarak sonradan yaşayacağımız fiziksel, psikolojik, sosyal süreçlere ilişkin çok geç fark edilen davranışlar bunlar. Ya da çocuk bu davranışına etki eden faktörleri yanında taşıdığı için bunu kolaylıkla gizleyebilmekte, bunu yaptığı zaman da eğer kendisi ilgili değilse ebeveyn bu sürece uzak kalmaktadır. Önemli ölçüde de öyle. Çünkü ebeveynlerin -gene bir slaytta gelir- yüzde 98'i akıllı telefon veya cep telefonuna sahip Türkiye'de. Bu çok büyük bir oran. Ama bunların içeriklerini...

Çünkü çocuklar aynı zamanda modelliyorlar. Ebeveynin sürekli bununla ilgilendiğini -yine Çocuk ve Medya Kongresi'nden Sayın Bakanım hatırlarlar- bizim medya arayışlarına yaptığımız muamelenin çok özel olduğunu, bunu herkesten koruduğumuzu ama bunun zarara görmemesi... Veya televizyonun üzerine dantel yerleştiren bir kültürden geliyoruz. Bu kadar kıymetliyse, mekânın en kıymetli yerinde duruyorsa "O zaman bunun içeriği de kıymetlidir." mesajını zaten çocuk almış oluyor ya da biz bunu farkında olmadan vermiş oluyoruz. Hâlbuki bu içeriklerde ne var? Şiddet var, cinsellik var, tehlikeli davranışlar bol miktarda var, yalan var, çıplaklık var, ayrımcılık var, uyuşturucu var. En sevdiğimiz dizide bile -yakında mutlaka izlemişsinizdir, yeni sezonda aynı şeyi yaptı- küçük kardeşiyle yüksek yere çıktı ve şunu uyandırdı bizde: "İntihar ediyorlar." Bu çok sevilen, yaygın olarak izlenen bir dizideydi. Yalan var, çıplaklık var, ayrımcılık var... Düşünebileceğiniz bu şeyler literatürde de uzun uzun tartışılan başlıklar. Yaş kaç? Her yaşta çocuk ve yetişkin bu görüntülere maruz kalıyor. Artık, haberlerde de bunları maalesef izler hâle geldik. Haber kalitesinin de gitgide sıkıntılı hâle geldiğini söyleyebilirim. Peki, bunlara ne yapıyoruz? Uyarı, idari para cezası, program durdurma, yayın durdurma ve lisans iptali dediğimiz süreçleri uyguluyoruz. Özellikle, belki soru olarak gelecektir "Uydu yayınları üzerinden birçok şey var, bunu ne yapıyorsunuz?" diye ama hakikaten en çok vaktimizi alan yayın türü burası. İşte, aldatmaya dönük, bitkisel ürünlere dönük olarak ciddi toplum sağlığı, halk sağlığı sorunu meydana getirecek şekilde yayınlar var. Ancak bir de yargı süreci var. İfade özgürlüğü dediğimiz süreç karşımıza çıkıyor ve bu süreç bu nedenle de uzuyor. Bir de ellerinde birden fazla yayın kuruluşu var. Yasa demiş ki: "Bir yıl içerisinde şunu şunu yaparsa lisansı iptal edilir." Birden fazla olduğu için, bir yılı doldurmadan bir yerde yayının şeyini durduruyor kendisi, başka bir adla devam ediyor. Yeni bir kuruluş. Haydi bakalım, bu kez de onunla uğraşıyoruz. Sonra o tam lisans iptalinde geliyor, bu kez başka bir kuruluşla karşımıza çıkıyor. Böyle bir güçlüğümüz olduğunu söyleyebilirim.

Şimdi, çocuklarımızın da televizyonu nasıl izlediklerini görebiliyoruz, bir dua töreninde gibi âdeta. Gerçekten her evde çocuklar böyle. Bir de internet üzerinden onlara sunulan oyunları düşündüğümüz zaman, tabii ki çocuk ağlayacak, tabii ki bunu elde etmek isteyecek ve tabii ki anne baba çok tepki gösteriyorsa bunu saklı gizli olarak yapmaya yani kişiliği zedelenmeye başlayacak, bunu söylemek istiyorum.

Tabii, bunun yaşı da yok dedik Sayın Bakanım. Bunlar da görüyorsunuz, bizim fıstıklarımız; bakın, hep beraber, mahallece içerikleri değerlendiriyorlar; muhtemelen medya okuryazarlığı eğitimi de almışlardır diye düşünüyoruz.

Tabii, bunun nedeni ne, korkumuz ne? Sayın Bakanım, o kongrede bunu göstermiştim, Çocuk ve Medya Kongresi'nde. Bu konuda bir kez daha yeni şeylere bakıyorum. Bu dijital okuryazarlık becerilerinde 9-16 yaş grubu için OECD içerisinde Türkiye'nin en son ülke olduğunu görüyoruz. Maalesef, bu tabloyu değiştirmek için yeterli -kendi kurumum adına söylüyorum, öz eleştiri yapıyorum- özveriyi gösterdiğimizi söyleyemeyiz. Biraz önce sunduğumuz tüm verilerin ya da "Yapıyoruz." dediğimiz şeylerin aslında yine bireyde olup biten şeyler olduğunu; eğer bireyin bu konudaki bilincini, farkındalığını artırmazsak çok fazla yol alamayacağımıza ait bir işaret olarak hep bunu okuyorum ve bu tablo benim odamda bir yerde duruyor sürekli ve sürekli, bu tabloyu değiştirebilmenin aslında toplumu hem korumak hem geliştirmek adına önemli olduğunu düşünüyorum. Bunun için Radyo ve Televizyon Üst Kurulu 2006'da medya okuryazarlığı sürecini Millî Eğitim Bakanlığıyla birlikte başlattı. Ancak -Sayın Bakanım da bileceklerdir- doğrusu Millî Eğitim Bakanlığının şöyle baktığını düşünüyorum: "Her şeyi seçmeli dersle halletmeye çalışıyorsunuz; trafiği böyle, hakkı böyle, adaleti böyle, medya izlemeyi böyle..." Haklı olabilirler çünkü zamanında orada mesai harcamış bir arkadaşları olarak söylüyorum ama şöyle bir şey var: Medya içerikleri eğer sorunluysa şöyle düşünmek lazım; trafikte hangi sorunu yaşıyorsak bunun daha büyüyeceği anlamına geliyor, trafik sorununu da çözemeyeceğiz

anlamına geliyor. Bir öncelikler şeyi yapmak gerektiğini düşünüyorum. Ülkenin hangi öncelikleri... Çünkü yirmi beş yıllık bir kurum ve kendine yakın bir alanda denetleme, düzenleme yapıyorken bu konuyu ne kendisine anlatabilmiş ne de kamu olarak, tüm kamu bu konuda gerekli seferberliği ve farkındalığı oluşturacak şekilde bir davranışa girmiş. Onun için bu Komisyon çok kıymetli, çok önemli hakikaten. Buradaki çıkacak sonuçların önümüzdeki yirmi yılı şekillendireceğini bekliyorum, düşünüyorum.

Bir de bu alandaki hızlı gelişmeyi düşündüğümüzde, sonuçların uygulanabilir şekilde çok ivedi bize ulaşması, bizim de gereğini yapma yükümlülüğünde olmamız gerekir çünkü başka türlü ciddi anlamda kurumsal sıkıntılar yaşayacağız; ailede yaşayacağız, sokakta yaşayacağız, kamu düzeni bakımından ciddi sorunlar yaşanacak diye düşünüyorum çünkü o içeriklerin hepsi medyada yer alıyor.

Şimdi, nasıl tanımlanıyor diye merak ettik, baktık. DSM’yi mutlaka buradaki herkes bilecektir. Amerikan Psikiyatri Birliğinin düzenli olarak belli periyotla yayınladığı ruhsal rahatsızlıklara ilişkin kriterler var. Bu kriterleri de çok önemsedığım için burada mutlaka paylaşmak istedim, hem de alanım bakımından kıymetli buldum. Dijital bir ekran karşısında yalnızca birkaç dakika diyerek saatler geçiriliyor mu? Bu eğer böyleyse bir sorundan, kesinlikle bir bağımlılıktan söz edebiliyoruz demektir. Yine, burada vakit harcayıp ama yalan söyleyerek “Orada değil de şunu yapıyordum, ödev yapıyordum babacığım.” diyorsa hem kişilik sorunu meydana geliyor hem de bağımlılık dediğimiz davranış yerleşiyor demektir.

Sayın Bakanım, biraz önce FATİH Projesi’yle ilgili söylendiğinde bir dönem orada olmam nedeniyle o raporlara baktım, özellikle çocuklar fizyolojik rahatsızlıklarından şey yapıyorlardı çünkü sürekli başları tablette, oradan izlemek durumunda kaldıkları için öğretmeni izleyemediklerini söylüyorlardı. Çünkü ergen çocuklar bunlar ya da ön ergenlik yaşıyorlar, dolayısıyla da onların fizyolojik gelişimi de o dönem için çok özel. Böyle şeyler yansıdı. Ben bizzat okuduğum raporlardan bunu rahatlıkla söyleyebilirim.

Yine, çocukların veya bireyin anonim bir kişiliğe bürünerek internette gezinmesi çok yaygın bir şey.

Ders ve yemek saatlerini, randevularını veya okula gitmeyi kaçırarak kadar eğer çocuk belirtiler veriyorsa mutlaka bir bağımlılıktan söz edebiliyoruz. Ve eğer uzak kalıyorsa çocuk ya da siz zorladığınızda çocuğu büyük gerginlik yaşıyorsa “Bizim çocuğumuz bağımlı olmuş...”

Peki, şurada şu tartışmayı başlatmak isterim doğrusu: Dijital sürecin toplum ve birey bakımından öğrenilmesi kıymetli bir şey ancak bu şeylere sebebiyet veriyorsa -çünkü bu sonuçlardan bahsediyoruz- böyle bir tabloyu meydana getiriyorsa medya okuryazarlığı dediğimiz sürecin çok ivedi daha ciddi ele alınması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü bu süreçten çocuğu alamayacağımıza göre, ivedi bunu vererek çocuğun davranışlarının şekillenmesinde ona yardımcı olmak gerektiğini düşünüyorum doğrusu.

Yine, bu konuda araştırmalar var, TÜİK de bunu kendi gündemine almış durumda ve düzenli olarak internete ilişkin, internet kullanımına, erişimine ilişkin olarak veriler yayınlıyor. Buna göre 25-34 yaş grubu, yüzde 91,7 oranında en çok internet sürecini kullanan grup olarak karşımıza çıkıyor ve bu artıyor gitgide çünkü bir önceki yıl yüzde 75,3 olarak verildi sonuçlar.

Yine, akıllı telefonları söylemiştim, burada bir kez daha vurgulayayım: Yüzde 98,7 oranında toplum bireyleri akıllı telefona sahipler. Neredeyse artık bunu yüzde 100 olarak kabul edebiliriz bazı faktörleri elimine ettiğimizde.

Şimdi, belki de Millî Eğitimin etkisidir, bilmiyorum; yüzde 26,7 oranında tablete sahipler. Oyun konsolları en çok bizi üzen içeriklere sahiptir; yüzde 5,8. Toplum nüfusunu düşündüğümüzde ve bunun daha çok çocuklarda olduğunu kabul ettiğimizde büyük bir tehlikeyle yüz yüze olduğumuzu çok rahatlıkla söyleyebilirim.

Sayın Bakanım, şimdi, bir veri daha var, 16-74 yaş grubunda insanlar artık ihtiyaçlarını, siparişlerini yüzde 29,3 yani neredeyse yüzde 30 oranında internet üzerinden veriyorlar ve karşılaşıyorlar, bu da ilginç bir durum. Tüketim alışkanlığının geldiği boyut bakımından da dikkat çekici olduğunu düşünüyorum. Bu noktada, tabii, kamu spotları -biraz önce bahsedildi- hazırlanıyor, zorunlu yayınlar hazırlanıyor. Şunu bir söyleyeyim: Yaklaşık olarak yıllık 130 civarında bize kamu spotu gelir ve 20 ila 30 arasında da zorunlu yayın gelir. Nitelikleri bakımından epeyce tartışmalı bir şey ve söyledığımız teknolojik bağımlılığa ilişkin olarak şu ana kadar 1 tane geldi, Yeşilayın gönderdiği bir kamu spotu söz konusu; diğerlerine ilişkin olarak kendi konularına, sağlığa ve benzeri konulara ilişkin olarak veya yanıltıcı, telefon veya aldatıcı şeylere ilişkin...

BAŞKAN – Yaşar Bey, Yeşilaydan tek bir şey mi geldi, yoksa bir seri mi?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Yok, tek bir şey geldi.

BAŞKAN – Allah Allah. Yeşilayın hâlbuki ciddi bir seri çalışması var.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Bize gönderdikleri bu şekilde Sayın Bakanım, belki başka yerlerde, okullarda falan kullanıyor olabilirler.

Şimdi, şunu söylemek istiyorum: Kamu zorunlu yayın hakkı olan kuruluşlar -bunu özellikle söylemek istiyorum- Tütün Üst Kurulunun var, aileyi koruma ve kadına karşı şiddete ilişkin böyle kendi yasalarında var, afet acil durumun var, tüketicinin korunmasının var, Orman Genel Müdürlüğünün var, Askeralma var ve Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilen -bildiğim kadarıyla- sağlık, tarım, çalışma konularına ilişkin olarak bizim kanuna konulan ama bu bakanlıkların kullanabileceği şekilde bir düzenleme söz konusu.

BAŞKAN – Millî Eğitim yok mu?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Millî Eğitim henüz yok. Kamu spotu geliyor ama...

BAŞKAN – Gençlik ve Spor...

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Gençlik ve Sporun da yok.

BAŞKAN – Allah Allah.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – 7 tane kurumun böyle bir şeyinin olduğunu söyleyeyim sadece yani zorunlu yayın şeyi, yoksa kamu spotu olarak gelebilir.

Şimdi, birkaç öneride bulunayım ve daha sabrınızı zorlamamış olayım. Birincisi, Çocuk ve Medya Kongresi'ne ülkenin meselesi olarak bakılması gerektiğini düşünüyorum. Bir örneğini yaptık, uluslararası çaptaydı, katılım iyiydi, yayınlar çok iyiydi hakikaten ama devamını getiremedik. Kaldı ki orada ilke kararları almıştık ve sanıyorum üç yılda bir de tekrarlanması esastı, bunu yapamadık. Bunun nedenlerini de bilmiyorum. TRT buna benzer bir şeyi devam ettiriyor ama kurumsal olarak yaptığı bir şey, ülke geneline çok yayılan bir şey olarak düşünmüyorum.

Yine, medya okuryazarlığı becerisinin -dersinin değil, becerisinin- her yaş grubu için -gerçekten her yaş grubu burada mağdur- geliştirilmesi ve dediğim gibi, eş güdüm içerisinde tüm kurumların katılımıyla bu konuda bir çalışmanın... Sayın Bakanım, sizin Komisyonunuzun sonucu şu olabilse: Bu konuyu münhasıran düzenli araştıran bir araştırma merkezine dönüşse ve düzenli olarak raporlasa bunu, biz de dünyayla paylaşırsak. Dünya ne yapıyor... Hakikaten onlar da çok zordalar, biz kendimizi konuşuyoruz ama aynı çıg onların da üzerinden geçiyor, kartopu büyüyor, onlar da bizim gibi bakıyorlar. Dolayısıyla el birliğiyle yapsak hem onlara katkı vermiş oluruz hem de oradan yararlanmış oluruz çünkü araştırma merkezinin ya da grubunun böyle bir kolaylaştırıcı yönü olabileceğini düşünüyorum ama hangi kurum nasıldır, onu bilmiyorum. Bu tartışabilecek bir şeydir ama böyle bir şey olsa ve bunları deruhte edecek şekilde bir örgütlenmesi de olsa ülke için de hepimiz için de geleceğimiz için de çok hayırlı olacağını düşünüyorum. Yoksa ayrı ayrı kurumlar çok şey yapıyorlar, dinledik ama önemli olan, birbirimizden haberdar olarak ortak bir akılla süreci idare etmek.

Efendim, sabrınız için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum herkese.

BAŞKAN – Biz çok teşekkür ederiz, ağzınıza sağlık.

Sorularımız var mı?

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Soru değil de Sayın Başkan.

BAŞKAN- Katkı olabilir.

Buyurun.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Evet, belki bizim Komisyonunda hep işte tartıştığımız ya da önerilen bu farklı kurumların çalışması ve bunların birbirinden haberdar olmaması meselesine siz aslında bir öneri de getirmiş oldunuz, bu araştırma merkezi meselesi. Hani bilemiyorum, tartışılır, bunun yöntemi nasıl olur bilemiyorum ama netice itibarıyla böyle bir merkez oluşturulup bu teknoloji bağımlılığıyla ilgili çalışan kurumlar buraya birer üye verebilirler ve böylelikle hepsi birbirinden haberdar olup belki böyle bir araştırma merkezi oluşturulabilir, bu öneri bu şekilde desteklenebilir diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Ali Bey’in söylediğiyle ilgili oraya bir ilave yapayım.

Şimdi, kişisel olarak benim bürokrasiden edindiğim, siyasette edindiğim tecrübe bu tür kurumsallaşmaların çok doğru olmadığını gösteriyor. Onun yerine, İngilizlerin yaptığı gibi belki artık anakronik duruma düşmüş olan bir kurumu bile alıp yeni görevlerle donatmak, yeni görev ve sorumluluklarla donatmak hem ekonomik hem de tecrübe birikimi bakımından daha iyi.

ALİ KENANOĞLU (İstanbul) – Yani bir kuruma verelim bu görevi.

BAŞKAN – Evet. Yani RTÜK aslında bu öneriyi yapıyor ama RTÜK kendi bünyesinde bunu yapabilir. Bunun için yasal bir düzenleme gerekiyorsa biz RTÜK’ün içerisinde veya siz söylerken hemen benim aklıma gelen RTÜK de değil herhangi bir üniversitenin bir iletişim fakültesinin bu konuda uzmanlaşmasını teşvik etmek ve ona kamu kaynaklarından da destek olarak yani şu anda Türkiye’de nasıl Bilgisayar Mühendisleri Odası kendi alanında en iyileri ve henüz o kadar iyi olmayanları belirliyorsa biz de pekâlâ iletişim fakülteleri içerisinde yine ilgili tarafların da görüşlerini alıp hatta onlarla protokoller yapıp o üniversiteyi destekleyerek, diyelim bu üniversite A üniversitesi ise oraya Elektrik Mühendisleri Odası da RTÜK de destek verebilir, belli protokollerle ortak çalışmalar yapabilirler ama yeni kurumsallaşma bizde hep şöyle anlaşıyor maalesef yeni bir genel müdür, yeni

bir sekreteryaya, yeni arabalar, yeni telefonlar, yeni yeni mevzuatlar ve orada unutulmuş bir kurum bir süre sonra. Onun için, bence bunu mevcut kurumlardan birinin üzerinden yapmak daha rasyonel bir yönetim tercihi olabilir.

Buyurun.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Çok teşekkür ediyorum Radyo ve Televizyon Üst Kurulumunun bu bilişim teknolojileri bağımlılığına dair çalışmaları ve bilgi akışı için.

Tabii, şimdi aklıma gelen birçok soru var. Bir tanesi, bir Bilişim Teknolojileri, Bilgi ve İletişim değil mi; neydi o? BTK kısa adı, kurum.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu, evet.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı; evet. Hep karıştırıyorum, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı.

BAŞKAN – İşte, yeni kurum kurunca öyle oluyor.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Şimdi, evet, RTÜK’ün kapsam alanı radyo ve televizyon yayınları.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Radyo, televizyon ve internet üzerinden yapılan radyo ve televizyon yayını bundan sonra.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Evet, tamam.

Şimdi, yayınızdaki “Radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevini yerine getirmekle yükümlüdür.” diyorsunuz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Evet.

BAŞKAN – Şimdi yeni bir düzenlemeyle internet üzerinden yapılan bu tür faaliyetleri de almak zorundalar.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Yapılmıştır ama burada da belki onu belirtmekte fayda var.

Şimdi, dolayısıyla internet üzerinden veya dijital ki artık radyo, televizyonda da sayısal, dijital ortamda yayın yapılıyor ama yani böyle anlık “realtime” dediğimiz yayın değil de bir yerde depolanmış ve oradan istediğinizi seçip izleyebildiğiniz...

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – İşteğe bağlı yayın efendim.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – İşteğe bağlı tercih yapılabilen yayınlar. Bunların izlenme oranları, bunların izlenme süreleri konusunda bir şeyiniz var mı? Böyle bir bilgi, veri akışı var mı size? Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu Başkanlığı herhâlde o konuda daha çok veri sağlayabilir, bilemiyorum.

Ben şuna geleceğim: Mesela, kamu spotu zorunluluğu getiriyorsunuz. Mesela “Youtube”da bir şey izlemek istediğinizde önünüze pat diye bir reklam koyuyorlar, mecbur kalıyorsun beş saniye, on saniye izlemeye “Reklamı atla” deyinceye kadar izlemeye. Yani onlarda, o uygulamalarda kamu spotu uygulaması var mı ya da zorunluluğu var mı ya da bu konuda bir şey var mı bu bilinçlendirme, bilgilendirme adına?

Tabii, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu genelde kamuoyunda bir sansür kurulu gibi bilinir yani sizin belirttiğiniz tabii ki şiddet, cinsel istismar vesaire gibi her yaştan her insanımızı kötü alışkanlıklardan korumak adına birtakım denetim mekanizmaları var ama bu anlamda sansürden ziyade bilişim teknolojileri bağımlılığına dair, üniversitelerle, ilgili kurumlarla iş birliği içerisinde yaptığınız bir, belli bir koordinasyon içerisinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri Kurumu Başkanlığıyla ortak koordineli bir çalışmanız oluyor mu? Var mı? Yani bunu ben merak ettim.

Ben bir de çok spesifik bir not aldım ki “Şikâyet üzerine denetim yapıyoruz ve şikâyet edilen yayın kuruluşlarının yayınlarına ait bant kayıtları sistemde yer almıyorsa, yayın kuruluşundan istenerek” dediniz. O şikâyet üzerine yapılan denetimlerin oransal durumu nedir? Onu merak ettim.

Koruyucu sembol kullanılmadan yayınlanmama meselesi var. O koruyucu sembollerin halk tarafından bilinirliği nedir? Bu konuda bir bilginiz var mı?

Teşekkür ederim.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Sayın Vekilim, tabii ki takdir edersiniz, bazı sorular ki çok spesifik veya bunların verisi tabii ki var, onları paylaşıabiliriz sizinle ama...

Şimdi, bir defa, kurumun sansür diye anlaşılan şeyi sadece yaptığı işlemler bakımından, yoksa tüm yayınlar yayımlandıktan sonra, yani kitleye ulaştıktan sonra RTÜK tarafından değerlendirilir; yoksa önceden hay Allah, şunu yapmayın, bunu yapın veya bu içeriği niye sahiptinize ait herhangi bir şey yok. Sansür dediğimiz şey, aslında böyle bir şey. Bir şey üretilir, size gelir, bakarsınız şunlar şunları çıkartın ki TRT yapardı zamanında; çıkartın ya da şu sanatçı çıkmasın ya da şöyle giyinmiş derdi. Bunların hepsi aşıldı ama RTÜK bakımından hiç böyle bir şey olmadı. RTÜK, yayınlanmış...

BAŞKAN – Hasar tespit çalışması yapıyor.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Öyle yapıyor. Teşekkür ederim Sayın Bakanım, yani yaptığı şey bu ama nasıl oluyor da RTÜK...

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Mahalle baskısı oluyor. Yani yapmadan önce müdahil olmuyorsunuz ama yaptıktan sonraki müdahaleler kurumları o konuda kendi kendilerini sınırlamak zorunda bırakıyor doğal olarak.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Sayın Vekilim, bir de kurumlarla ilişkimiz aslında Sağlık Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Aile ve Çalışma Bakanlığı, BTK, bunlar düzenli olarak neredeyse haftada bir görüştüğümüz kurumlar; ya bizim toplantımız oluyor veya onların toplantısı oluyor ve bu konuda yardımlaşıyoruz bunu çok açık söyleyeyim. Mesela, Millî Eğitim Bakanlığıyla ortak bir şey medya okuryazarlığı, böyle bir çalışmadır. Tamam, içeriği ürettik falan ama nihayet onlarla paylaştık yani dolayısıyla o içeriği kullanacak olan onlar. Aile Bakanlığıyla aile ve çocuk dostu yapımların teşvik edilmesine ilişkin olarak bir ortak çalışmamız var. BTK’yle işte bu internet sürecinin düzenlenmesine ilişkin olarak mevzuat çalışması yeni bitti. Dolayısıyla, lisans aldıklarında o içerikleri yine onlarla paylaşmış durumda kalacağız çünkü onların bir tecrübesi var. Dolayısıyla RTÜK’ün böyle bir çalışma anlayışı var ama daha iyi şeyler yapabiliriz diye düşünüyorum, özelleştireyi hep bir yerde tutuyorum. Ama kurumsal olarak şunu söyleyeyim, dışarıdan görüldüğü gibi bir yapısı, işleyişi söz konusu değil çünkü Meclis nasılsa siz de iyi bilirsiniz orada temsiliyet de öyle, RTÜK’de. Dolayısıyla AK PARTİ’nin burada ne kadarsa o oranda, CHP’nin ne kadarsa, MHP’nin ne kadarsa, HDP’nin ne kadarsa o oranda bir temsiliyeti söz konusu olduğunu özellikle belirtmek isterim. Bu da hem işleri güçleştiriyor ama bir taraftan da çok demokratik bir işleyiş ve anlayışı getirdiğini düşünüyorum doğrusu.

KAMİL OKYAY SINDIR (İzmir) – Ama Mecliste muhalefetin istedikleri hiç olmuyor, orada da olmuyordur.

BAŞKAN – Yaşar Bey, bir de Kamil Bey’in sorduğu spesifik konuları daha sonra “Verilerini bulabilirim.” dediğiniz şeyleri Kamil Bey’e iletirseniz iyi olur. Yani şu anda elinizin altında olmayan bilgileri yani o işaretler halk tarafından ne kadar biliniyor ve diğer soruların varsa elinizde dökümleri onları paylaşalım hatta bütün üyelerimizle paylaşalım.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Tabii, tabii.

Sayın Bakanım, doğrusu biraz geç kaldık bir de onu taşımak da hakikaten sonra çok düşündük.

BAŞKAN – Zaten nereden bilecekseniz yani bununla ilgili sorulabilecek yüzlerce soru var.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Hayır, şunu demek istiyorum Sayın Bakanım, affedersiniz. O elinizdeki 2018 araştırmasında aslında buna ait olan şeyler vardı, sorduğunuz birçok sorunun cevabı o araştırmada var ama biz onu size mutlaka ulaştıralım.

BAŞKAN – İyi olur.

Bakın, Komisyonumuzu bölmeyin, Komisyonumuzun birtakım çıkar çatışmalarına yol açacak şeylerde bulunmayın; herkese o kitaplardan birer takım istiyoruz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Memnuniyetle. Tamam, memnuniyetle Bakanım.

BAŞKAN – Ben arkadaşlarımıza da ulaşmasını sağlarım.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Bakanım, onu özellikle şey yaptım yani o kitaplar son günlerde çok elimde, yeni...

BAŞKAN – Şöyle yapalım: Bunlar gelene kadar biz bunları Meclis kütüphanesine veririz ve herkesin kullanımına açık olur. Hadi, sizi de kurtaralım.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Teşekkür ediyoruz, çok sağ olun.

Saygılar sunuyoruz.

BAŞKAN – Başka sorunuz var mı?

Çok teşekkür ediyoruz RTÜK’e de size de ve diğer kurumlara, Millî Eğitim Bakanlığımıza, Bilgisayar Mühendisleri Odamıza ve RTÜK’e bugünkü değerli katkıları için çok teşekkür ediyoruz.

Biz bu dinleme süreçlerinden sonra muhtemelen bir de şunu yapacağız: Şimdi burada siz kendi açınızdan, her kurum kendi açısından meseleyi ortaya koyuyor ama bunun mutlaka başka bir kuruma dokunan bir tarafı da oluyor, ya onlar da benzer bir çalışmayı yapıyorlar veya tam tersine onlar aslında bunu yapmaları gerektiğini düşündükleri hâlde siz yapıyorsunuz gibi yetki çatışmalarından falan da söz edilebilecek şeyler ortaya çıkıyor. Onun için bu dinlemeleri bitirdikten sonra herkesin birbirine bakarak konuşacağı bir çalıştay yapmayı da planlıyoruz. Böylece nihai raporumuzu herkesin ne dediğinden yine herkesin haberdar olduğu bir çalıştayla tamamlamak istiyoruz. O zaman sizi tekrar davet edeceğiz.

Tekrar çok teşekkür ediyoruz, çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN VEKİLİ YAŞAR UĞURLU – Teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sağ olun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati. 18.13